

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, 22.5.2002
KOM(2002) 243 endelig

BERETNING FRA KOMMISSIONEN

**KONVERGENSBERETNING 2002
SVERIGE**

(udarbejdet i overensstemmelse med traktatens artikel 122, stk. 2)

BERETNING FRA KOMMISSIONEN

KONVERGENSBERETNING 2002 SVERIGE

INDHOLDSFORTEGNELSE

Tabeller.....	4
Figurer.....	5
1. INDLEDNING OG DE VIGTIGSTE RESULTATER	6
1.1. Indledning	6
1.2. Vigtigste resultater	10
2. VURDERING AF VARIG KONVERGENS I SVERIGE	12
2.1. Den nationale lovgivnings forenelighed med traktaten og statuten for Det Europæiske System af Centralbanker	12
2.1.1. Situationen i henhold til konvergensberetningen fra 2000	12
2.1.2. Vurdering af foreneligheden i 2002	13
2.2. Prisstabilitet.....	13
2.2.1. Situationen i henhold til konvergensberetningen fra 2000	13
2.2.2. Vurdering af konvergens i 2002.....	13
2.3. Offentlig budgetstilling	17
2.3.1. Situationen i henhold til konvergensberetningen fra 2000	17
2.3.2. Vurdering af de offentlige finanser i 2002.....	17
2.4. Valutakursstabilitet	21
2.4.1. Situationen i henhold til konvergensberetningen fra 2000	21
2.4.2. Vurdering af konvergens i 2002.....	21
2.5. Den langfristede rente	22
2.5.1. Situationen i henhold til konvergensberetningen fra 2000	22
2.5.2. Vurdering af konvergens i 2002.....	22
2.6. Yderligere faktorer	23
2.6.1. Resultater af markedsintegrationen.....	23
2.6.2. Betalingsbalancens løbende poster	26

2.6.3. Enhedslønomkostninger og andre prisindekser	27
BILAG A: DEN NATIONALE LOVGIVNINGS FORENELIGHED MED TRAKTATEN OG ESCB-STATUTTEN	28
BILAG B: INFLATIONSKRITERIET	30
B.1. Referenceværdi for inflationen	30
B.2. Den seneste metodologiske udvikling i HICP	33
B.3. Supplerende tabeller om andre pris- og omkostningsindikatorer	34
BILAG C: DATA OM DE OFFENTLIGE BUDGETTER	37
C.1. Udviklingen i nationalregnskabssystemet ENS 95	37
C.2. Yderligere tabeller om de offentlige finanser	39
BILAG D: VALUTAKURSKRITERIET	42
D.1. Traktatens bestemmelser og ERM2	42
D.2. Anvendelse af valutakurskriteriet	42
D.3. Opfyldelse af valutakurskriteriet i denne undersøgelse	43
BILAG E: KRITERIET VEDRØRENDE DE LANGFRISTEDE RENTESATSER	44

TABELLER

- 1 Sverige: Gennemsnitlig inflation over 12 mdr. (HICP) og referenceværdien
  - 2 Sverige: Andre inflations- og omkostningsindikatorer
  - 3 Sverige: Offentligt overskud/underskud, offentlig gæld og offentlige investeringer
  - 4 Sverige: Budgetkonsolideringens sammensætning mellem 1997 og 2001
  - 5 Sverige: Det opdaterede konvergensprogramms fremskrivninger af BNP-vækst, offentligt overskud/underskud og offentlig gæld
  - 6 Sverige: Langfristede rentesatser
  - 7 Sverige: Produktmarkeder
-
- B.1 Udviklingen i den gennemsnitlige inflation over 12 mdr. og referenceværdien
  - B.2 Udvikling i inflationsreferenceværdien og de tre medlemsstater, der har opnået de bedste resultater med hensyn til prisstabilitet
  - B.3 Inflationskonvergens - HICP
  - B.4 Prisindeflator for private endelige forbrugsudgifter i EU-medlemsstaterne
  - B.5 Lønomkostninger i EU-medlemsstaterne
  - B.6 Importpriser i EU-medlemsstaterne
  - C.1 Offentligt overskud/underskud i EU-medlemsstaterne
  - C.2 Offentlig gæld i EU-medlemsstaterne
  - C.3 De opdaterede stabilitets-/konvergensprogrammets fremskrivninger af det offentlige overskud/underskud i EU-medlemsstaterne
  - E.1 De langfristede rentesatser i EU-medlemsstaterne

FIGURER

- 1 Sverige: Årlig inflationstakt (HICP)
  - 2 Sverige: Sammenligning mellem den gennemsnitlige inflationstakt over 12 mdr. (HICP) og referenceværdien (%)
  - 3 Sverige: Inflation og lønudvikling
  - 4 Sverige: Offentligt overskud/underskud og offentlig gæld
  - 5 SEK/EUR-vekselkurs
  - 6 Langfristede rentesatser - Sverige og euroområdet (månedsgennemsnit)
  - 7 Sverige: Sammenligning mellem den gennemsnitlige lange rente og referenceværdien
- B.1 Udviklingen i den gennemsnitlige inflation og referenceværdien siden ØMU's start

1. INDLEDNING OG DE VIGTIGSTE RESULTATER

1.1. Indledning

Overgangen til tredje fase af Den Økonomiske og Monetære Union (ØMU) og indførelsen af den fælles valuta, euroen, den 1. januar 1999 var et vigtigt skridt fremad for den økonomiske integration i Europa. Det var resultatet af en vellykket, men ofte vanskelig tilpasningsproces i medlemsstaterne, der havde stået på i flere år under den anden fase af ØMU med det formål at tilvejebringe den høje grad af varig konvergens, der var nødvendig for at kunne deltage i ØMU og for at garantere den nye valutas stabilitet og succes. Den beslutning¹, som Rådet (i sin sammensætning af stats- og regeringschefer) vedtog den 3. maj 1998 i Bruxelles om de elleve medlemsstater, der var klar til at indføre den fælles valuta fra starten, var - i overensstemmelse med traktatens artikel 121, stk. 4 - blevet forberedt af Økofin-Rådet efter henstilling fra Kommissionen. Beslutningen byggede på to konvergensberetninger fra Kommissionen² og Det Europæiske Monetære Institut (EMI)³. Disse beretninger, der var blevet udarbejdet i overensstemmelse med traktatens artikel 121, stk. 1, indeholdt en meget detaljeret vurdering af, om medlemsstaterne opfyldte konvergenskriterierne og de retlige betingelser⁴.

De medlemsstater, der i 1998 ikke ansås at opfylde de nødvendige betingelser for indførelse af den fælles valuta, blev betegnet "medlemsstater med dispensation". Det drejede sig om to medlemsstater, nemlig Grækenland og Sverige. I traktatens artikel 122, stk. 2, er fastsat bestemmelserne for og fremgangsmåden i forbindelse med en fornyet vurdering af situationen i medlemsstater med dispensation (se boks: Traktatens artikel 122, stk. 2). Mindst en gang hvert andet år, eller på anmodning fra en medlemsstat med dispensation, skal Kommissionen og Den Europæiske Centralbank (ECB) aflægge nye konvergensberetninger om sådanne medlemsstater,

Grækenland anmodede den 9. marts 2000 om en ny vurdering af landets konvergenssituation. Beslutningen om, at Grækenland opfyldte de nødvendige betingelser for indførelse af den fælles valuta, blev vedtaget af Økofin-Rådet den 19. juni 2000 i Santa Maria da Feira⁵. Beslutningen blev vedtaget med henvisning til stats- og regeringschefernes drøftelser i Rådet og på grundlag af et forslag fra Kommissionen, jf. traktatens artikel 122, stk. 2. Beslutningen tog udgangspunkt i to konvergensberetninger fra Kommissionen⁶ og ECB⁷. Grækenland indførte den fælles valuta den 1. januar 2001.

Igen i 2000 vurderede Kommissionen, at Sverige ikke opfyldte de nødvendige betingelser for indførelse af den fælles valuta⁸, og landet blev fortsat betegnet som en "medlemsstat med dispensation". Der er nu gået to år, siden Kommissionen og ECB

---

¹ EFT L 139 af 11.5.1998, s. 30.

² Beretning om fremskridtet hen imod konvergens og henstilling med henblik på overgangen til tredje fase af Den Økonomiske og Monetære Union, KOM(1998) 1999 endelig udg. af 25. marts 1998.

³ Konvergensrapport, Det Europæiske Monetære Institut, marts 1998.

⁴ Danmark og Det Forenede Kongerige blev på grund af deres forbehold ikke gjort til genstand for en formel vurdering.

⁵ EFT L 167 af 7.7.2000, s. 19.

⁶ Konvergensberetning 2000, KOM(2000) 277 endelig af 3. maj 2000.

⁷ Konvergensrapport, Den Europæiske Centralbank, maj 2000.

⁸ Se fodnote 6.

aflagde de sidste beretninger (3. maj 2000), og der skal derfor foretages en ny vurdering af situationen i Sverige i overensstemmelse med artikel 122, stk. 2.

BOKS: Traktatens artikel 122, stk. 2

Mindst en gang hvert andet år, eller på anmodning fra en medlemsstat med dispensation, aflægger Kommissionen og ECB beretning til Rådet efter fremgangsmåden i artikel 121, stk. 1. Efter høring af Europa-Parlamentet og efter drøftelse i Rådet i dets sammensætning af stats- og regeringschefer træffer Rådet med kvalificeret flertal på forslag af Kommissionen afgørelse om, hvilke medlemsstater med dispensation der opfylder de nødvendige betingelser baseret på kriterierne i artikel 121, stk. 1, og ophæver de pågældende medlemsstaters dispensation.

Der er to andre medlemsstater, der ikke har indført euroen. Danmark og Det Forenede Kongerige forhandlede sig frem til undtagelser inden Maastricht-traktatens vedtagelse (henholdsvis protokol nr. 26 og protokol nr. 25). Indtil det tidspunkt, hvor disse medlemsstater tilkendegiver, at de ønsker at deltage i tredje fase og indføre den fælles valuta, underkastes de ikke en vurdering fra Rådets side om, hvorvidt de opfylder de nødvendige betingelser. Skønt konvergensberetningen fra 1998 indeholdt mange oplysninger om konvergenssituationen i disse to lande, gav Kommissionen ikke nogen vurdering af, om de opfyldte kriterierne og havde opnået en høj grad af vedvarende konvergens. Konvergensberetningen fra 2000 begrænsede sig til Grækenland og Sverige og behandlede ikke situation i Danmark og Det Forenede Kongerige. Denne beretning fra Kommissionen behandler kun Sverige og beskæftiger sig ikke med Danmarks og Det Forenede Kongeriges situation.

Beretningerne fra Kommissionen og ECB er som de tidligere beretninger underlagt bestemmelserne i artikel 121, stk. 1 (se boks). Det indebærer, at beretningerne skal undersøge, om den nationale lovgivning er forenelig med traktaten og statuten for Det Europæiske System af Centralbanker (ESCB), og også om der er opnået en høj grad af vedvarende konvergens gennem opfyldelse af de fire konvergenskriterier vedrørende prisstabilitet, den offentlige budgetstilling, valutakursstabilitet og de langfristede rentesatser samt i lyset af visse andre faktorer⁹.

De fire konvergenskriterier og de relevante tidsrum, over hvilke de skal være opfyldt, er nærmere beskrevet i en protokol knyttet som bilag til traktaten (se boks: Protokol (nr. 21) om konvergenskriterierne).

---

⁹ Blandt de faktorer, som beretningen også skal tage i betragtning, er "ecuens udvikling". Den 1. januar 1999 blev enhver henvisning til ecu erstattet med en henvisning til euro i forholdet én euro = én ecu. Da der ikke indgår nogen landespecifikke elementer i denne faktor, behandles den ikke yderligere i denne beretning.

BOKS: Traktatens artikel 121, stk. 1

1. Kommissionen og EMI aflægger beretning til Rådet om medlemsstaternes opfyldelse af deres forpligtelser med hensyn til virkeliggørelsen af Den Økonomiske og Monetære Union. Disse beretninger skal omfatte en undersøgelse af, hvorvidt hver medlemsstats nationale lovgivning, herunder den nationale centralbanks statut, er forenelig med artikel 108 og 109 i denne traktat samt med ESCB-statutten. I beretningerne skal det ligeledes undersøges, om der er opnået en høj grad af vedvarende konvergens, ved at hver medlemsstat har opfyldt følgende kriterier:

- en høj grad af prisstabilitet; dette vil fremgå af en inflationstakt, som ligger tæt op ad inflationstakten i de højst tre medlemsstater, der har nået de bedste resultater med hensyn til prisstabilitet*
- holdbare offentlige finanser; dette vil fremgå af, at medlemsstaten har opnået en offentlig budgetstilling, der ikke udviser et uforholdsmæssigt stort underskud som fastslået i henhold til artikel 104, stk. 6*
- overholdelse af de normale udsvingsmargener i det europæiske monetære systems valutakursmekanisme i mindst to år uden devaluering over for andre medlemsstaters valutaer*
- den varige karakter af den konvergens, medlemsstaten har opnået, samt af dens deltagelse i det europæiske monetære systems valutakursmekanisme, som afspejlet i de langfristede rentesatser.*

De fire kriterier, der er nævnt i dette stykke, og de relevante tidsrum, de skal overholdes i, er præciseret nærmere i en protokol, der er knyttet som bilag til denne traktat. Kommissionen og EMI's beretninger skal også omhandle ecuens udvikling, resultaterne af markedsintegrationen, situationen for og udviklingen i betalingsbalancens løbende poster og en redegørelse for udviklingen i enhedslønomkostningerne og andre prisindeks.

Ved udarbejdelsen af denne beretning har et af principperne været, at medlemsstater med dispensation, som endnu ikke deltager i euroområdet, så vidt muligt skal bedømmes på samme måde som den første bølge af deltagere i euroområdet og de efterfølgende deltagere. Dette er princippet om ligebehandling, som betyder, at traktatens bestemmelser om konvergenskriterierne så vidt muligt skal fortolkes og anvendes på samme måde som i 1998 og 2000. Ved vurderingen af nogle af konvergenskriterierne skal der dog tages højde for indførelsen af euroen. Det gælder især valutakurskriteriet, hvor referencerammen er blevet ændret, efter at euroen har erstattet ecuen og efter at ERM2 erstattede den oprindelige valutakursmekanisme i begyndelsen af 1999. Tilsvarende kan det forhold, at der nu føres en fælles monetær politik i euroområdet, få betydning for vurderingen af inflationsudviklingen.

BOKS: Protokol (nr. 21) om konvergenskriterierne som nævnt i artikel 121 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab

DE HØJE KONTRAHERENDE PARTER,

SOM ØNSKER at præcisere de konvergenskriterier, der er nævnt i traktatens artikel 121, stk. 1, og som skal vejlede Fællesskabet, når det træffer beslutning om overgangen til tredje fase af Den Økonomiske og Monetære Union,

ER BLEVET ENIGE OM følgende bestemmelser, der knyttes som bilag til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab:

Artikel 1

Kriteriet vedrørende prisstabilitet som nævnt i traktatens artikel 121, stk. 1, første led, betyder, at en medlemsstat har en holdbar prisudvikling og en gennemsnitlig inflationstakt, som betragtet i en periode på et år før undersøgelsen ikke overstiger inflationstakten i de højst tre medlemsstater, der har nået de bedste resultater med hensyn til prisstabilitet, med mere end 1,5 procentpoint. Inflationen måles ved hjælp af forbrugerprisindekset på et sammenligneligt grundlag, der tager hensyn til forskelle i nationale definitioner.

Artikel 2

Kriteriet vedrørende den offentlige budgetstilling som nævnt i traktatens artikel 121, stk. 1, andet led, betyder, at medlemsstaten på tidspunktet for undersøgelsen, ikke er omfattet af en rådsafgørelse som omhandlet i traktatens artikel 104 C, stk. 6, om, at den pågældende medlemsstat har et uforholdsmæssigt stort underskud.

Artikel 3

Kriteriet vedrørende deltagelse i det europæiske monetære systems valutakursmekanisme som nævnt i traktatens artikel 121, stk. 1, tredje led, betyder, at en medlemsstat har overholdt de normale udsvingsmargener i det europæiske monetære systems valutakursmekanisme uden alvorlige spændinger i mindst de seneste to år før undersøgelsen. Medlemsstaten må især ikke i samme periode på eget initiativ have devalueret sin valutas bilaterale centalkurs over for en anden medlemsstats valuta.

Artikel 4

Kriteriet vedrørende konvergens i rentesatserne som nævnt i traktatens artikel 121, stk. 1, fjerde led, betyder, at en medlemsstat over en periode på et år før undersøgelsen har haft en gennemsnitlig langfristet nominel rentesats, som ikke overstiger den tilsvarende rentesats i de højst tre medlemsstater, der har nået de bedste resultater med hensyn til prisstabilitet, med mere end 2 procentpoint. Rentesatserne måles på grundlag af langfristede statsobligationer eller tilsvarende værdipapirer, idet der tages hensyn til forskelle i nationale definitioner.

Artikel 5

Kommissionen tilvejebringer de statistiske data, der skal bruges med henblik på anvendelsen af denne protokol.

Artikel 6

Rådet vedtager med enstemmighed på forslag af Kommissionen og efter høring af Europa-Parlamentet, EMI eller, alt efter tilfældet, ECB samt det udvalg, der er nævnt i traktatens artikel 114, passende bestemmelser om detaljerne i forbindelse med konvergenskriterierne som nævnt i traktatens artikel 121, som derefter skal træde i stedet for denne protokol.

Den indledende del af dette kapitel efterfølges af et sammendrag af de vigtigste resultater om konvergens i Sverige. Beretningen fortsætter derefter med en detaljeret redegørelse for opfyldelsen af de enkelte konvergenskriterier og de øvrige betingelser i samme rækkefølge, som de optræder i artikel 121, stk. 1. Beretningen afsluttes med en række bilag, der indeholder en beskrivelse af, hvordan kriterierne anvendes, og anden baggrundsinformation, der ikke er specifik for Sverige, men som er relevant for vurderingen.

1.2. Vigtigste resultater

I konvergensberetningen fra 2000 var det Kommissionens vurdering, at Sverige allerede opfyldte tre af konvergenskriterierne (vedrørende prisstabilitet, den offentlige budgetstilling og konvergens i rentesatserne), men at landet ikke opfyldte valutakurskriteriet. Vurderingen af den lovgivningsmæssige konvergens i konvergensberetningen fra 2000 konkluderede, at lovgivningen i Sverige ikke var forenelig med traktaten og ESCB-statutten.

Den relevante lovgivning i Sverige er forblevet uændret siden udsendelsen af den sidste konvergensberetning i maj 2000. Udviklingen i 2001 og 2002 har med al tydelighed vist, at der mangler detaljeret lovgivning om overførsel af overskud og om ekstraordinære overførsler fra Riksbanken til finansministeriet, som kan sikre, at Riksbanken beholder de finansielle midler, der er nødvendige for udførelsen af alle ESCB-relaterede opgaver. Med henvisning til vurderingen i konvergensberetningen fra 2000 og de seneste udviklingstendenser vurderes det, at den svenske lovgivning på dette område ikke er forenelig med traktaten og ESCB-statutten.

Den gennemsnitlige inflationstakt i Sverige igennem de tolv måneder frem til april 2002 var på 2,9 %, hvilket er under referenceværdien på 3,3 %. Den gennemsnitlige inflationstakt over en periode på tolv måneder i Sverige har ligget under referenceværdien i hele perioden fra december 1996. Sverige opfylder fortsat kriteriet vedrørende prisstabilitet.

Rådets afgørelse af 10. juli 1995 om et uforholdsmæssigt stort underskud i Sverige blev ophævet i 1998 (Rådets beslutning af 1. maj 1998). De offentlige finanser vendte fra et underskud på 1,6 % af BNP i 1997 til et overskud på 1,9 % af BNP i 1998, og de har siden da udvist et overskud hvert år. I 2001 blev der opnået et overskud på 4,8 % af BNP. Den offentlige gældskvote toppede i 1994, men faldt til under referenceværdien på 60 % af BNP i 2000. Den udgjorde 55,9 % af BNP i 2001. Sverige opfylder fortsat kriteriet vedrørende den offentlige budgetstilling.

Den svenske krone har ikke deltaget i ERM2 i undersøgelsesperioden, og den har svinget ganske meget i forhold til euroen og den danske krone. Ligesom det var tilfældet ved vurderingen af konvergensen i 2000, opfylder Sverige derfor ikke valutakurskriteriet.

I 12-månedersperioden frem til april 2002 lå det gennemsnitlige afkast af 10-årige statsobligationer i Sverige på 5,3 %, hvilket er lavere end referenceværdien på 7,0 %. Den lange rente i Sverige har siden december 1996 hele tiden ligget under referenceværdien. Sverige opfylder fortsat kriteriet vedrørende konvergens i de langfristede rentesatser.

I lyset af denne vurdering konkluderer Kommissionen, at der ikke bør ændres ved Sveriges status som medlemsstat med dispensation.

2. VURDERING AF VARIG KONVERGENS I SVERIGE

2.1. Den nationale lovgivnings forenelighed med traktaten og statuten for Det Europæiske System af Centralbanker¹⁰

2.1.1. *Situationen i henhold til konvergensberetningen fra 2000*

I 2000-konvergensberetningen konkluderede Kommissionen, at Sveriges lovgivning ikke var forenelig med bestemmelserne i traktaten og ESCB-statuten. Kommissionen pegede navnlig på, at centralbanken ikke var fuldt integreret i ESCB, hvilket stred mod disse bestemmelser. Mens det i henhold til den del af den svenske forfatning, der betegnes "Regeringsformen", og Riksbankloven (som ændret i 1998) ganske vist er Riksbanken, der er ansvarlig for pengepolitikken¹¹, er der imidlertid ingen henvisning til ESCB's beføjelser på dette område. Også Riksbankens ret til at stille reservekrav i pengepolitiske øjemed er defineret uden en sådan henvisning til ESCB¹².

I konvergensberetningen fra 2000 blev der desuden peget på et par andre uoverensstemmelser.

Det drejede sig for det første om definitionen af målsætningerne for Riksbanken. I Riksbankloven¹³ er prisstabilitet angivet som en af bankens målsætninger, men der savnes en henvisning til målsætningen om at støtte de generelle økonomiske politikker i Fællesskabet, der er en målsætning, som ESCB skal forfølge i henhold til EF-traktatens artikel 105, stk. 1, og ESCB-statuttens artikel 2, dog uden at det må gå ud over hensynet til prisstabilitet¹⁴.

For det andet blev det bemærket i beretningen, at i henhold til Regeringsformen og Riksbankloven havde Riksbanken eneret til at udstede pengesedler¹⁵, og at ESCB's kompetence på dette område ikke var anerkendt¹⁶.

Som en tredje brist i lovgivningen blev der peget på det forhold, at forbuddet for de offentlige myndigheder mod at give instrukser og for medlemmerne af Riksbankens besluttende organer mod at modtage instrukser, jf. selve Riksbankloven, kun gjaldt i spørgsmål vedrørende pengepolitikken¹⁷ og ikke omfattede alle ESCB-relaterede opgaver, således som det er foreskrevet i EF-traktatens artikel 108¹⁸.

---

¹⁰ Se bilag A for en kort beskrivelse af traktatens krav på dette område, især vedrørende centralbankens uafhængighed.

¹¹ Kapitel 9 § 12 i Regeringsformen og kapitel 1 § 2 i Riksbankloven.

¹² Riksbanklovens kapitel 6 § 6.

¹³ Riksbanklovens kapitel 1 § 2.

¹⁴ I Riksbanklovens kapitel 1 § 2 defineres bankens mål således: "*Målet for Riksbankens virksomhed er at fastholde prisstabilitet. Derudover skal Riksbanken fremme et sikkert og effektivt betalingsvæsen.*"

¹⁵ Kapitel 9 § 13 i Regeringsformen og Riksbanklovens kapitel 5 § 1.

¹⁶ EF-traktatens artikel 106, stk. 1, og ESCB-statuttens artikel 16.

¹⁷ Riksbanklovens kapitel 3 § 2.

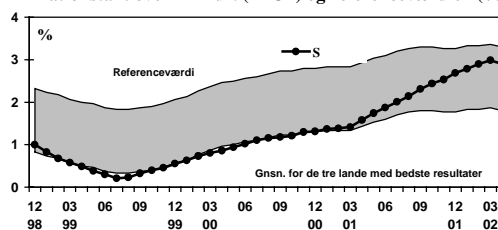
¹⁸ Anvendelsen af denne regel på alle ESCB-relaterede opgaver er blot nævnt i bemærkningerne til Riksbankloven.

Den gennemsnitlige inflationstakt målt over en periode på tolv måneder, der benyttes ved konvergensvurderingen, har svinget noget i Sverige, men har til stadighed ligget under referenceværdien. Mellem marts 1999 og september 2001 var Sverige en af de tre medlemsstater med de bedste resultater på prisstabilitetsfronten. Skønt inflationen steg i foråret 2002 og er forblevet forholdsvis høj siden da, hvilket har medført en stigning i den gennemsnitlige inflation målt over en periode på tolv måneder, ligger inflationen i Sverige fortsat under referenceværdien (se figur 2).

I april 2002 var de tre medlemsstater, der havde opnået de bedste resultater med hensyn til prisstabilitet, Det Forenede Kongerige, Frankrig og Luxembourg, og det simple aritmetiske gennemsnit af den gennemsnitlige inflationstakt målt over en 12-månedersperiode i disse tre lande var på 1,8 %. Referenceværdien var på 3,3 %. I april 2002 lå den gennemsnitlige inflationstakt i Sverige målt over en 12-månedersperiode på 2,9 %, dvs. under referenceværdien (se tabel 1 og figur 2).

Figur 2 Sverige - sammenligning mellem den gennemsnitlige inflationstakt over 12 mdr. (HICP) og referenceværdien (%)

NB: Det grå felt repræsenterer intervallet på 1,5 procentpoint mellem den gennemsnitlige inflationstakt i de tre medlemsstater med de bedste resultater i henseende til prisstabilitet (feltets nedre grænse) og referenceværdien (feltets øvre grænse).
Kilde: Eurostat, Kommissionens tjenestegrene.

– *Inflationsresultatet set i forhold til andre inflationsnormer*

Det forholdsvis gode inflationsresultat i Sverige fremgår også tydeligt, hvis man sammenligner med andre mulige inflationsnormer (se tabel B.1 i bilaget). Tager man udgangspunkt i de tre bedste inflationsresultater i euroområdet, fås en lidt højere referenceværdi på 3,6 % i april.

I april 2002 udgjorde den årlige inflationstakt i Sverige imidlertid 2,2 %, og den lå således over den øvre grænse på 2 %, som ECB opererer med i sin definition af prisstabilitet, og det samme var tilfældet for den gennemsnitlige inflationstakt målt over en 12-månedersperiode.

Tabel 1
Sverige: gennemsnitlig inflation over 12 mdr. (HICP) og referenceværdien^{a)} (%-ændring)

	1997	1998	1999	2000	2001	April 2002
S	1,8	1,0	0,6	1,3	2,7	2,9
Euroområdet	1,6	1,1	1,1	2,3	2,5	2,5
EU	1,7	1,3	1,2	2,1	2,3	2,3
Referenceværdi ^{b)}	2,7	2,2	2,1	2,8	3,3	3,3

a) Målt ved det aritmetiske gennemsnit af de seneste 12 månedlige indekser i forhold til det aritmetiske gennemsnit af de 12 månedlige indekser i den foregående periode.

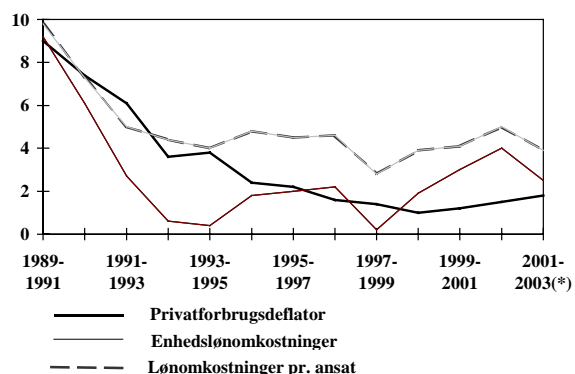
b) Ikke-vejlet gennemsnit af de tre bedste inflationsresultater plus 1,5 procentpoint; samme metode som i konvergensberetningen fra 2000, se tabellerne i bilag B.

Kilde: Eurostat, Kommissionens tjenestegrene.

I første halvdel af 1990'erne lykkedes det Sverige at få dæmpet inflationstakten, og i perioden 1995-2000 lå inflationen til stadighed på et lavt niveau. Den gunstige udvikling i privatforbrugsdeflatoren bidrog også hertil. Inflationsbekæmpelsen blev hjulpet på vej af den langsomme stigning i enhedslønomkostningerne, især frem til 1995 (se figur 3). Siden da er lønomkostningerne pr. ansat²⁰ steget i moderat tempo, og siden 2000 er produktivitetsvæksten aftaget, hvilket har resulteret i en anelse højere enhedslønomkostninger (se også tabel 2). Den økonomiske afmatning i 2001 faldt sammen med en fortsat stærk vækst i beskæftigelsen og en svag stigning i lønomkostningerne pr. ansat, hvilket førte til en svag produktivitetsvækst og høje enhedslønomkostninger. Importpriserne accelererede noget i 2000 og 2001, hvilket faldt sammen med deprecieringen af den svenske krone. Disse faktorer har bidraget til at skabe et vist opadgående inflationspres på det seneste.

Figur 3

Sverige - inflation og lønudvikling
(3-årigt glidende gennemsnit af årlig procentændring)

(*) Prognose fra foråret 2002.

Kilde: Kommissionens tjenestegrene .

Kommissionens tjenestegrene forventer, at inflationen bliver lavere i 2002 end i 2001, bl.a. som følge af, at effekten af nogle af de midlertidige faktorer, der pressede inflationen i vejret i 2001, skulle aftage.

Siden 1992 har Sverige haft et eksplicit inflationsmål for pengepolitikken og et fleksibelt valutakurssystem. Denne stræben efter prisstabilitet som mål for pengepolitikken blev yderligere understreget i den nye lov om Riksbankens stilling, som trådte i kraft i 1999. Riksbankens inflationsmål er på 2 % med en tolerance på ± 1 procentpoint. Siden oktober 1999 har Riksbanken præciseret, at den bygger sin løbende pengepolitik på en vurdering af den underliggende inflation målt ved UNDI²¹. De svenske indikatorer for inflationsmålet adskiller sig også fra HICP, idet der enten benyttes forbrugerprisindekset eller, som nu, UNDI²¹.

²⁰

Tallene for de nominelle lønomkostninger pr. ansat i 1999 og 2000 i Sverige er fordrejet, eftersom arbejdstagernes almindelige lønskatter blev behandlet som skat på produktion i ENS 95. Var de blevet behandlet som lønskatter, ville lønomkostningerne have været 3,4 % højere i 1999 og 3,8 % højere i 2000.

²¹

UNDIX er defineret som forbrugerprisindekset eksklusive renteudgifter og de direkte virkninger af ændrede indirekte skatter og subsidier.

Den underliggende inflationstakt (UND1X) har det meste af tiden ligget inden for Riksbankens toleranceinterval for inflationsmålet. Den underliggende inflation steg imidlertid i april 2001 og er forblevet forholdsvis høj siden da. I april 2002 lå UND1X på 2,8 % år-til-år.

Sverige har overholdt referenceværdien for inflationen igennem hele perioden fra december 1996. Sverige opfylder derfor fortsat kriteriet vedrørende prisstabilitet.

Tabel 2						
Sverige: andre inflations- og omkostningsindikatorer (årlig %-ændring)						
	1997	1998	1999	2000	2001	2002*
Privatforbrugsdeflator						
S	2,3	1,0	1,0	1,0	1,6	1,9
Euroomr.	2,1	1,6	1,2	2,2	2,3	2,1
EU	2,2	1,7	1,3	1,9	2,1	2,1
Lønomsomkostninger: Nominelle lønomsomkostninger pr. ansat						
S	3,8	3,3	1,3	7,3	3,8	3,9
Euroomr.	2,3	1,5	2,3	2,5	2,7	2,9
EU	2,7	2,2	2,8	3,0	3,2	3,3
Arbejdsproduktivitet						
S	3,2	2,3	2,3	1,5	-0,6	2,1
Euroomr.	1,6	1,1	0,9	1,4	0,3	1,1
EU	1,6	1,2	1,0	1,5	0,5	1,2
Nominelle enhedslønomkostninger						
S	0,6	0,9	-1,0	5,8	4,4	1,8
Euroomr.	0,7	0,3	1,3	1,1	2,4	1,8
EU	1,1	0,9	1,8	1,4	2,7	2,0
Importpriser **						
S	0,8	-0,5	1,0	4,6	4,2	1,7
Euroomr.	2,6	-1,3	0,0	8,4	1,1	0,7
EU	0,9	-2,1	-0,4	7,2	1,1	0,8
* Prognose fra foråret 2002.						
** Deflator for importen af varer og tjenester.						
<i>Kilde: Kommissionens tjenestegrene.</i>						

2.3. Offentlig budgetstilling

2.3.1. Situationen i henhold til konvergensberetningen fra 2000

I konvergensberetningen fra 1998 fandt Kommissionen, at situationen med et uforholdsmæssigt stort underskud i Sverige var blevet korrigeret. I lyset af denne vurdering vedtog Kommissionen parallelt med vedtagelsen af beretningen en henstilling til Rådet om, at afgørelsen om et uforholdsmæssigt stort underskud i Sverige (Rådets afgørelse af 10. juli 1995) skulle ophæves. På grundlag af denne henstilling vedtog Rådet den 1. maj 1998 en beslutning om ophævelse af afgørelsen om et uforholdsmæssigt stort underskud i Sverige²².

I konvergensberetningen fra 2000 fandt Kommissionen, at Sverige fortsat opfyldte kriteriet vedrørende den offentlige budgetstilling.

2.3.2. Vurdering af de offentlige finanser i 2002²³

Sveriges offentlige finanser har udvist et overskud hvert år siden 1998, og i 2001 blev der registreret et overskud på 4,8 % af BNP. Kommissionens tjenestegrene forventer et overskud på 1,7 % af BNP i 2002 (se tabel 3 og figur 4). Efter en kraftig stigning i begyndelsen af 1990'erne toppede den svenske gældskvote i 1994, men den har siden da været faldende. Mellem 1998 og 2000 faldt gældskvoten kraftigt, nemlig fra 70,5 % af BNP til 55,3 % af BNP. I 2001 sluttede gældskvoten på stort set samme niveau, nemlig 55,9 % af BNP²⁴. Kommissionens tjenestegrene forventer endnu et fald i 2002 til 52,6 % af BNP (se tabel 3 og figur 4).

Tabel 3						
Sverige: offentligt overskud/underskud, offentlig gæld og offentlige investeringer						
(i % af BNP)						
	1997	1998	1999	2000	2001	2002*
Offentlig nettolångivning (+) / nettolåntagning (-)						
S	-1,6	1,9	1,5	3,7	4,8	1,7
Euroomr.	-2,6	-2,2	-1,3	0,2	-1,3	-1,4
EU	-2,5	-1,6	-0,7	1,1	-0,6	-1,1
Offentlig bruttogæld						
S	73,1	70,5	65,0	55,3	55,9	52,6
Euroomr.	75,3	73,7	72,6	70,2	69,1	68,6
EU	71,0	68,9	67,3	64,2	62,8	61,9
Offentlige investeringer **						
S	2,7	2,7	2,7	2,5	2,6	2,6
Euroomr.	2,4	2,5	2,5	2,5	2,5	2,4
EU	2,2	2,2	2,3	2,2	2,3	2,3
* Prognose fra foråret 2002						
** Den offentlige sektors faste bruttoinvesteringer.						
Kilde: Kommissionens tjenestegrene.						

Under den konsolideringsfase, der blev indledt i begyndelsen af 1990'erne, var forbedringen af de offentlige finanser frem til 1998 næsten udelukkende af strukturel karakter, og konjunkturernes

²² EFT L 139 af 11.5.1998, s. 19.

²³ Med henblik på denne beretning og vurderingen af den offentlige budgetstilling defineres "underskud" i overensstemmelse med proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud, hvilket også var tilfældet i Kommissionens konvergensberetning fra 2000. Spørgsmålet om omklassificering af betalinger som led i swap-aftaler om rentebetaling og fremtidige rentesikringsaftaler i regnskabssystemet ENS 95 er behandlet i bilag C.

²⁴ Den offentlige gældskvote udgjorde 55,9 % af BNP i 2001 og var således stort set uændret i forhold til 2000, trods førnævnte store overskud i 2001. Dette kan tilskrives et betydeligt (og større end forventet) fald i de offentlige pensionsfondes (AP-fondenes) beholdning af statsobligationer fra 13 % af BNP i 2000 til 4 % af BNP i 2001.

indflydelse var forholdsvis begrænset. Siden da har påvirkningen fra konjunkturerne været større. Mellem 1997 og 2001 blev den konjunkturkorrigerede offentlige budgetsaldo (som målt af Kommissionen) forbedret med 4,5 procentpoint af BNP (se tabel 4). Omtrent to tredjedele af forbedringen stammede fra faldende rentebetalinger, mens resten skyldtes en forøgelse af den primære saldo. Den betydelige budgetkonsolidering de seneste år har således bygget på en beslutsom mindskelse af den offentlige gæld og på lavere offentlige udgifter, men den kan desuden tilskrives stigninger i skattetrykket, om end i mindre grad end tidligere år. Der er således blevet gennemført skattelettelser hvert år i perioden 2000-2002. Det konjunkturkorrigerede overskud tyder på, at de svenske offentlige finanser er i en robust stilling.

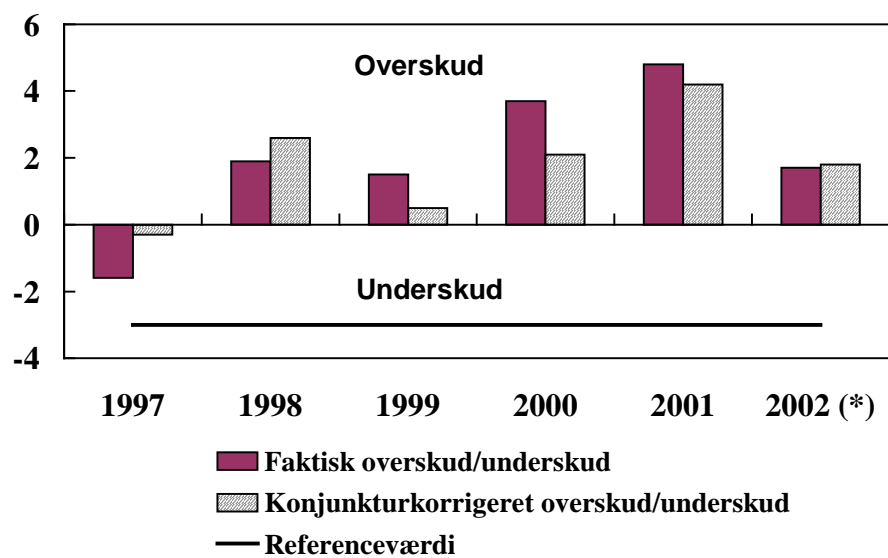
Tabel 4 Sverige: budgetkonsolideringens sammensætning mellem 1997 og 2001 (konjunkturkorrigeret, i % af trend-BNP)					
	Ændring i samlet saldo (1)=(3)-(2)	heraf:		heraf:	
		Ændring i rentebetalinger (2)	Ændring i primærsaldo (3)=(4)-(5)	Ændring i provenu (4)	Ændring i primæruddgifter (5)
S	4,5	-2,9	1,6	0,9	-0,7
Euroomr.	0,6	-1,1	-0,5	-0,7	-0,2
EU	1,2	-1,2	0,0	-0,3	-0,3

Kilde: Kommissionens tjenestegrene.

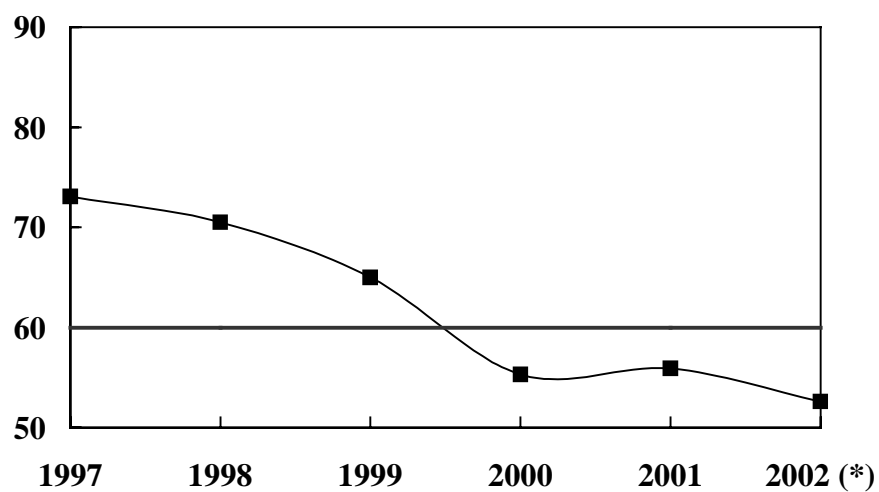
Figur 4

Sverige - offentligt overskud/underskud og offentlig gæld

Faktisk og konjunkturkorrigeret overskud/underskud
(% af BNP)

**Offentlig gæld
(% af BNP)**

(*) Prognose fra foråret 2002.

Kilde: Kommissionens tjenestegrene.

2001-opdateringen af det svenske konvergensprogram blev vedtaget af regeringen i november 2001 og vurderet af Økofin-Rådet i januar 2002²⁵. Det dækker årene til og med 2004, og i programmet forventes der et overskud på de offentlige finanser på omkring 2 % af BNP hvert år, hvilket er i overensstemmelse med kravene i stabilitets- og vækstpakten (se tabel 5). Budgetstrategien bygger fortsat på en stram styring af de offentlige udgifter og et yderligere fald i udgiftskvoten. Samtidig gennemføres der skattelettelser (også i 2002 i henhold til den svenske finanslov), hvorved vendes den tendens, der kendetegnede årene frem til 1998. Budgetdisciplinen styrkes ved at fastholde dels de nominelle lofter over statens udgifter, som det svenske parlament vedtager for tre år ad gangen, dels lovkravet til de lokale myndigheder om at sikre balance på deres budgetter fra og med 2000. Endvidere vil den nyligt gennemførte pensionsreform, som indebærer en højere grad af privat bidragsfinansiering, give pensionssystemet bedre mulighed for på mellemlang sigt at klare konjunktursvingninger og på lang sigt at klare problemer forbundet med befolkningens aldring. Med vedvarende overskud på de offentlige finanser forudses der i det opdaterede konvergensprogram fra 2001 endnu et kraftigt fald i gældskvoten til 45,2 % af BNP i 2004.

Tabel 5

Sverige: det opdaterede konvergens-programms fremskrivninger af BNP-vækst, offentligt overskud/underskud og offentlig gæld

	2001	2002	2003	2004
BNP-vækst, årlig ændring i %				
S	1,7	2,4	2,6	2,3
Offentlig nettolångivning (+)/nettolåntagning (-), i % af BNP				
S	4,6	2,1	2,2	2,3
Offentlig gæld, i % af BNP				
S	52,3	49,7	47,3	45,2

Kilde: Sveriges opdaterede konvergensprogram fra 2001; se også tabel C.3 i bilaget.

Ifølge det finanslovsforslag, som den svenske regering fremlagde den 15. april i år, forventes der et overskud på de offentlige finanser på 1,8 % af BNP i 2002 og et overskud på omkring 2 % i årene frem til 2004. Gældskvoten forventes at falde til 48,3 % af BNP i 2004.

Af redegørelsen i dette afsnit fremgår det, at Sveriges offentlige budgetstilling, som ikke på nuværende tidspunkt er genstand for en afgørelse om et uforholdsmæssigt stort underskud, er forblevet stærk i 2001 og formentlig vil forblive robust i 2002. Sverige opfylder derfor fortsat kriteriet vedrørende den offentlige budgetstilling.

²⁵

EFT C 33 af 6.2.2002, s. 4.

2.4. Valutakursstabilitet

2.4.1. *Situationen i henhold til konvergensberetningen fra 2000*

I konvergensberetningen fra 2000 vurderedes det, at Sverige ikke opfyldte valutakurskriteriet. Den svenske krone havde ikke deltaget i ERM2, og i løbet af undersøgelsesperiodens to år (frem til marts 2000) havde kronen svinget i forhold til euroen, hvilket bl.a. afspejlede den kendsgerning, at der ikke var sat noget mål for valutakursen.

2.4.2. *Vurdering af konvergens i 2002*

Sverige har fortsat stået uden for ERM2 i denne undersøgelsesperiode (frem til april 2002). De pengepolitiske rammer med fastsættelse af eksplicitte inflationsmål indebærer, at den svenske krone får lov til at flyde frit på valutamarkedet. Uden et eksplicit mål for valutakursen er det ikke muligt at bedømme stabiliteten i kronens vekselkurs på basis af afvigelser fra det pågældende mål.

Perioden fra begyndelsen af 1999 og frem til april 2000 var kendetegnet ved en trendmæssig appreciering af den svenske krone, som steg med 15 % fra 9,47 SEK til 8,06 SEK over for euroen. Derefter faldt kronen betydeligt som følge af, at Sverige blev ramt særlig hårdt af krisen inden for telekommunikationssektoren. I september 2001 faldt den effektive kronkurs til sit laveste niveau nogensinde, nemlig til næsten 10 SEK/euro. Siden da er den svenske krone steget, muligvis som følge af udsigterne til en ØMU-afstemning i 2003, og kursen ligger nu tæt på 9,20 SEK/euro (se figur 5).

Figur 5 SEK/EUR-vekselkurs

Volatiliteten i kronkursen aftog i anden halvdel af 1990'erne i takt med, at en troværdig og bæredygtig finanspolitik og valutapolitik tilvejebragte de betingelser, der var nødvendige for en stabil valutakurs på mellemlang sigt. I løbet af undersøgelsesperioden tiltog volatiliteten imidlertid igen, da eksempelvis den globale økonomiske afmatning og usikkerheden på finansmarkederne fik ganske store konsekvenser for den svenske økonomi. Såvel deprecieringen som den efterfølgende appreciering af den svenske krone over de seneste to år har været af markant karakter, hvilket igen afspejler det forhold, at der ikke er fastsat noget eksplicit mål for valutakursen.

Den svenske krone har ikke deltaget i ERM2 i undersøgelsesperioden, og den har fluktueret temmelig kraftigt over for euroen og den danske krone. Som det var tilfældet ved konvergensvurderingen i 2000, opfylder Sverige derfor ikke valutakurskriteriet.

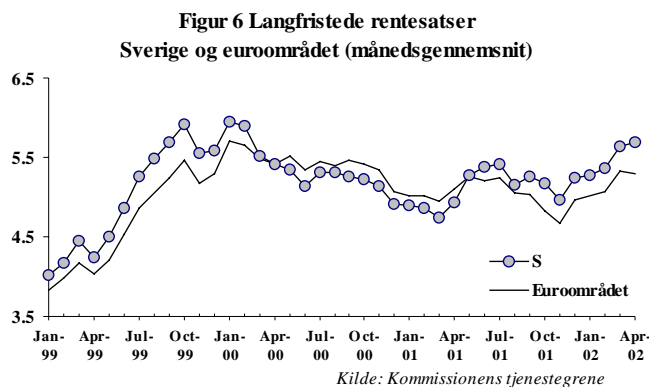
2.5. Den langfristede rente²⁶

2.5.1. Situationen i henhold til konvergensberetningen fra 2000

Sverige opfyldte allerede i konvergensberetningen fra 2000 kriteriet vedrørende konvergens i rentesatserne. Den gennemsnitlige langfristede rentesats i Sverige i løbet af de tolv måneder frem til marts 2000 lå vel under referenceværdien.

2.5.2. Vurdering af konvergens i 2002

Sveriges gode inflationsresultat og den imponerende konsolidering af de offentlige finanser i anden halvdel af 1990'erne gav sig udslag i faldende langfristede rentesatser. I undersøgelsesperioden har Sveriges langfristede rentesatser (afkastet af den 10-årige benchmarkobligation) fulgt trenden på de internationale obligationsmarkeder: de faldt frem til marts 2001 og er derefter gradvist steget (se figur 6) til et niveau på omkring 5,7 %. Gennem det seneste år har rentespændet i forhold til de langfristede obligationsrenter i euroområdet svinget mellem 5 og 50 basispoint. Udsvingene i rentespændet kan måske først og fremmest forklares med, at Sverige befinder sig et andet sted i konjunkturforløbet end økonomierne i euroområdet, og inflationsforskelle.

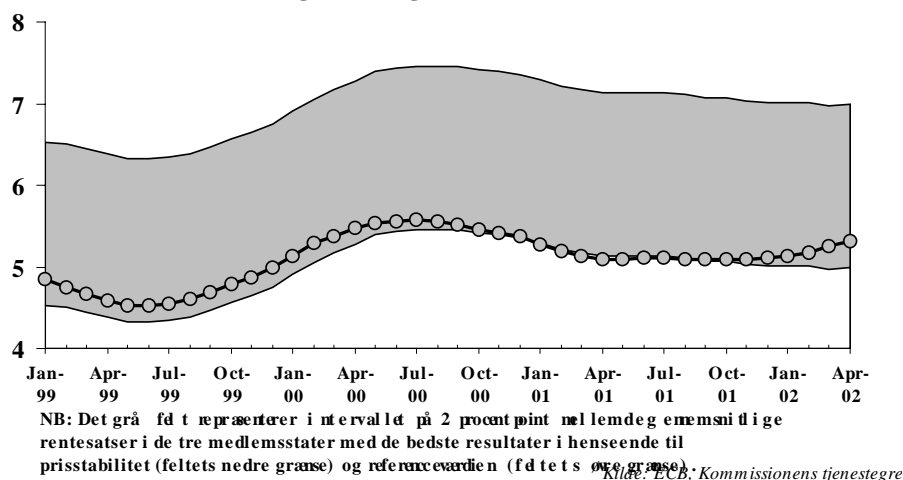

Sverige er vedblevet med at have en gennemsnitlig langfristet rente beregnet over 12-månedersperioder, der ligger under referenceværdien. Faktisk har Sveriges langfristede rentesatser ligget under referenceværdien siden december 1996, som er den første dato, hvorfra denne sammenligning kan foretages.

²⁶

Se bilag E for oplysninger om beregningen af referenceværdien og de benyttede data.

Figur 7 Sverige - sammenligning mellem den gennemsnitlige lange rente og referenceværdien

Tabel 6				
Sverige: langfristede rentesatser				
(12-måneders gennemsnit)				
	1999	2000	2001	2002 ^{a)}
S	5,0	5,4	5,1	5,3
Referenceværdi ^{b)}	6,8	7,4	7,0	7,0

a) Gennemsnit for perioden maj 2001 – april 2002.
 b) Gennemsnit af rentesatserne i de tre medlemsstater med de bedste prisstabilitetsresultater plus 2 procentpoint; se tabel E.1 i bilaget.

Kilde: ECB, Kommissionens tjenestegrene.

Det gennemsnitlige afkast af svenske 10-årige benchmarkobligationer i 12-månedersperioden frem til april 2002 udgjorde 5,3 %. Referenceværdien, der beregnes som gennemsnittet af de langfristede rentesatser i Det Forenede Kongerige, Frankrig og Luxembourg, der var de tre medlemsstater med de bedste resultater med hensyn til prisstabilitet, lå på 7,0 %. Sverige opfylder derfor fortsat kriteriet vedrørende konvergens i de langfristede rentesatser.

2.6. Yderligere faktorer

2.6.1. Resultater af markedsintegrationen

– Produktmarkedernes udvikling

Sverige bliver mere og mere integreret i EU-økonomien. Sveriges handel med de øvrige medlemsstater opgjort som en andel af BNP er for perioden 1999-2001 opgjort til 20,2 % og var således 0,6 procentpoint højere end i 1997-99. Denne andel svarer til tallene for Danmark og Finland, men ligger dog betydeligt under gennemsnittet for de øvrige små medlemsstater. De udenlandske direkte investeringer fra andre EU-lande opgjort som en andel af BNP lå i perioden 1997-99 over gennemsnittet for de mindre medlemsstater. Sveriges andel af

grænseoverskridende fusioner og virksomhedsovertagelser i EU ligger et godt stykke over, hvad man ville forvente af et land af dets størrelse.

Gennem de senere år er der blevet gennemført en række strukturelle reformer, som har bidraget til at fremme Sveriges integration i produktmarkederne i EU:

- Sverige har opnået fortræffelige resultater med gennemførelsen og anvendelsen af lovgivningen for det indre marked.
- Der er blevet taget skridt til at åbne offentlige indkøb op for konkurrence, bl.a. ved at fremme online-indkøb.
- Man er gået videre med liberaliseringen af netværksindustriene, således at Sverige nu er et af de lande i EU, der er nået længst på dette område. Teletaksterne er blandt de laveste i EU. Virksomhedskonsolideringer inden for visse dele af industrien har dog skabt en stærkt koncentreret udbudsstruktur.
- Sverige er en af de medlemsstater, der er nået længst med udviklingen i retning af et vidensbaseret samfund. Sverige tegner sig for de højeste F&U-udgifter og det største antal patentansøgninger i EU, og udbredelsen af internettet og computere ligger et godt stykke over EU-gennemsnittet.

Trods betydelige fremskridt i retning af at åbne produktmarkederne op for såvel indenlandsk som udenlandsk konkurrence forblev prisniveauet i Sverige højt og lå omkring 28 % over EU-gennemsnittet i 2000. Dette høje relative prisniveau kan til dels tilskrives den høje indirekte beskatning i Sverige, men i højere grad manglende konkurrence inden for visse sektorer som f.eks. detailsalg og forhandling af lægemidler og fødevaredetailhandelen. Den forholdsvis store offentlige sektor i Sverige indebærer desuden, at reglerne om åbne offentlige indkøb og konkurrence inden for public service-sektoren spiller en særlig væsentlig rolle.

Tabel 7 Sverige: produktmarkeder

PRODUKTMARKEDER I SVERIGE								
	SVERIGE				EU			
	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001
Arbejdsproduktivitet ¹	93,9	93,0	93,0	91,1	100	100	100	100
Relative prisniveauer ²	122,0	125,0	128,0		100	100	100	100
EU-intern handel som andel af BNP (i %) ³	20,1	19,9	21,0	19,7	28,5	28,7	31,0	30,5
Udenlandske direkte investeringer fra andre EU-lande (i % af BNP) ⁴	7,5	20,2			4,7	6,1		
Andel af grænseoverskridende fusioner og virksomheds-overtagelser ⁵	5,9(3,0)	7,6(2,8)	6,3(2,9)		100	100	100	
Direktiver vedr. det indre marked ⁶	1,5	2,1	1,2	0,9	3,9	3,6	3,0	2,0
Værdi af udbud i EFT ⁷	2,5	2,7	3,7		1,8	1,8	2,4	
Statslig sektorstøtte og ad hoc-støtte ⁸	0,7	0,6			1,0	0,9		
Telekommunikationstakster ⁹								
Lokale opkald	0,29	0,29	0,30	0,30	0,41	0,41	0,41	0,41
Indenlandske opkald	0,58	0,45	0,30	0,30	2,16	1,69	1,34	1,15
Opkald til USA	4,90	4,90	1,11	1,11	5,07	4,09	3,39	2,65
Markedsandel for fast telefoni (i %) ¹⁰								
Lokale opkald		93,0	82,0					
Fjernopkald		76,0	82,0					
Internationale opkald		62,0	59,0					
Elpriser ¹¹								
For husholdninger	7,01	6,24	6,52	6,83	10,57	10,48	10,40	10,33
For industrien	3,68	3,52	3,88	3,75	6,44	6,32	6,44	6,33
Markedsandel - el (i %) ¹²		53,0						
Udgifter til uddannelse ⁷	8,0	7,7	8,4	8,3	5,0	5,0	5,1	
Nyuddannede inden for videnskabelige og tekniske fag ¹³	7,9	9,7	11,6					
F&U-udgifter ⁷	3,75	3,80			1,87	1,92	1,90	
Internetadgang fra hjemmet ¹⁴	39,6	51,0	53,8	60,7	8,3	12,0	28,4	37,7
Patentansøgninger ¹⁵	307,0	308,5	346,4		129,9	140,9	152,7	

Alle tal for 2001 er skøn. ¹Pr. person i KKS, EU=100; ²EU=100, privat endeligt forbrug; ³(EU-intern eksport+EU-intern import)/(2*BNP). EU-gennemsnit for små medlemsstater (B, DK, EL, IRL, L, NL, A, P, FIN og S); ⁴Direkte investeringer fra andre medlemsstater i % af BNP; ⁵1 % af det samlede tal for EU (BNP-andel). EU-gennemsnit for små medlemsstater; ⁶% endnu ikke gennemført; ⁷% af BNP; ⁸% BNP (gnsn. 96-98&97-99); ⁹Priser i euro for en samtale på 10 minutter kl. 11 på en hverdag, inkl. moms; ¹⁰Den dominerende operatørs markedsandel; ¹¹Priser i euro pr. Kwh; ¹²Den største elproducents markedsandel; ¹³Pr. 1 000 indbyggere i alderen 20-29 år; ¹⁴1 % af alle husstande; ¹⁵Pr. mio. indbyggere, EPO.

– *Udviklingen på de finansielle markeder*

Det svenske obligationsmarked er kendetegnet ved høj likviditet og det forhold, at såvel indenlandske som udenlandske finansielle formidlere er aktive på markedet. Den største emittent på markedet for fastforrentede papirer i svenske kroner er den svenske stat. Den samlede statsgæld udgør fortsat omtrent halvdelen af den udestående obligationsvolumen²⁷, om end den har været faldende siden 1999. Realkreditinstitutterne udgør den anden store gruppe af emittenter på markedet. Instrumenter denomineret i udenlandsk valuta, herunder swaps, tegner sig for over en tredjedel af den samlede statsgæld²⁸, og benchmarkfordelingen ("benchmark distribution") af gælden denomineret i udenlandsk valuta i 2002 viser en overvægt for euroen (59 %) og den amerikanske dollar (20 %). Af den resterende gæld denomineret i svenske kroner er 8 % gæld i form af indeksobligationer. Selskabsobligationsmarkedet er vokset betydeligt de seneste år, men dækker fortsat kun en mindre del af virksomhedernes finansieringsbehov. Offentlige emissioner dominerer også pengemarkedet i svenske kroner, hvis volumen modsvarer omkring en tredjedel af obligationsmarkedet. Det svenske aktiemarked er integreret med markederne i adskillige nabolande. Aktiehandelen via Norex-alliancen (hvori deltager fondsbørserne i Stockholm, København, Reykjavik og Oslo) tegner sig nu for ca. 70 % af det samlede aktiemarked i Norden.

I 2001 blev der truffet en række lovgivningsmæssige initiativer med det formål at forbedre vilkårene på værdipapirmarkederne. Det svenske finanstilsyn er i færd med at udvikle et raffineret internt risikoevalueringssystem og den samarbejdsaftale, der blev indgået med tilsynets modparter i Danmark, Finland og Norge i 2000, blev udvidet i 2001.

Den finansielle struktur har været kendetegnet ved en kontinuerlig transformering af banksektoren, lovændringer, en skattereform samt teknologisk udvikling. Transformeringen af banksystemet fortsatte i 2001, hvor nye aktører fik tilladelse til at optage bankvirksomhed. Også de store detailhandelskæder er begyndt at udbyde banktjenester til deres kunder. De svenske banker fortsatte med at fokusere kraftigt på den såkaldte "home banking", hvor internettet indtager en central rolle.

2.6.2. *Betalingsbalancens løbende poster*

I 1970'erne og 1980'erne blev Sverige en væsentlig international nettolåntager, idet en kombination af en beskeden privat og offentlig opsparing og tilbagevendende konkurrenceproblemer resulterede i store underskud på betalingsbalancen. Sveriges stilling ændrede sig efter den dybe recession i begyndelsen af 1990'erne. Den kraftige depreciering i november 1992 og den fortsat dæmpede indenlandske private efterspørgsel kombineret med konsolideringen af de offentlige finanser skabte store overskud på betalingsbalancens løbende poster. Det lykkedes at fastholde et stort overskud på betalingsbalancen på 3¼ % af BNP i 2001 trods den globale afmatning. Vedvarende overskud over for udlandet kombineret med gunstige vækstudsigter tyder på, at den svenske økonomis konkurrenceevne er stærk.

---

²⁷ Omtrent 53,5 % af BNP ultimo 2001.

²⁸ Ultimo februar 2002.

2.6.3. *Enhedslønomkostninger og andre prisindekser*

Undersøgelsen af udviklingen i enhedslønomkostningerne og andre prisindekser, som kræves i artikel 121, stk. 1, er inkluderet i afsnittet om prisstabilitet (se 2.2.2).

BILAG A: DEN NATIONALE LOVGIVNINGS FORENELIGHED MED TRAKTATEN OG ESCB-STATUTTEN

I henhold til traktatens artikel 121, stk. 1, andet punktum, skal den beretning, der udarbejdes i henhold til denne artikel, "omfatte en undersøgelse af, hvorvidt hver medlemsstats nationale lovgivning, herunder den nationale centralbanks statut, er forenelig med artikel 108 og 109 i denne traktat samt med ESCB-statutten".

Ifølge traktatens artikel 109 skal hver medlemsstat senest på tidspunktet for oprettelsen af ESCB sørge for, at dens nationale lovgivning, herunder statutterne for dens nationale centralbank, er forenelig med traktaten og ESCB-statutten.

I overensstemmelse med den fremgangsmåde, der blev benyttet i beretningen fra 2000, er undersøgelsen opdelt i tre områder:

- de nationale centralbankers målsætninger
- uafhængighed
- integration i ESCB og anden lovgivning.

De nationale centralbankers målsætninger

De nationale centralbankers målsætninger skal være forenelige med målsætningerne for ESCB, således som disse er fastsat i traktatens artikel 105, stk. 1 (og artikel 2 i ESCB-statutten):

"Hovedmålet for ESCB er at fastholde prisstabilitet. Uden at målsætningen om prisstabilitet derved berøres, støtter ESCB de generelle økonomiske politikker i Fællesskabet med henblik på at bidrage til gennemførelsen af Fællesskabets mål som fastsat i artikel 2".

Henvisninger i den nationale lovgivning til regeringens politik eller specifikke makroøkonomiske målsætninger indebærer ikke uforenelighed, forudsat at der gives forrang til den første og den anden målsætning i traktatens artikel 105.

Uafhængighed

Traktatens artikel 108 sikrer, at ESCB kommer til at fungere uden instrukser fra tredjepart:

"Under udøvelsen af de beføjelser og gennemførelsen af de opgaver og pligter, som de har fået pålagt ved denne traktat og ESCB-statutten, må hverken ECB, de nationale centralbanker eller medlemmerne af disses besluttende organer søge eller modtage instrukser fra fællesskabsinstitutioner eller -organer, fra medlemsstaternes regeringer eller fra nogen anden side. Fællesskabets institutioner og organer samt medlemsstaternes regeringer forpligter sig til at respektere dette princip og til ikke at søge at øve indflydelse på, hvordan medlemmerne af ECB's eller af de nationale centralbankers besluttende organer udfører deres opgaver".

De forskellige aspekter af uafhængighedsprincippet er beskrevet nærmere i konvergensberetningen fra 1998.

Integration af de nationale centralbanker i ESCB og anden lovgivning

Ifølge artikel 9, stk. 2, i ESCB-statutten skal ECB sikre, at de opgaver, der er overdraget ESCB, enten bliver udført ved ECB's egne aktiviteter eller af de nationale centralbanker. Ydermere udgør de nationale centralbanker ifølge artikel 14, stk. 3, en integreret del af ESCB, og de skal udføre deres funktioner i overensstemmelse med ECB's retningslinjer og instrukser. Bestemmelser i de nationale centralbankers statutter, der er til hinder for, at de nationale centralbanker kan varetage deres opgaver, skal derfor tilpasses i henhold til artikel 109.

Undersøgelsen i denne beretning trækker på resultatet af undersøgelsen i 2000, beskriver, hvilke lovgivningsinitiativer der er taget siden den foregående undersøgelse, opsummerer hovedelementerne i gældende lovgivning om centralbanken og giver afslutningsvis en vurdering af foreneligheden. Udtalelsen om foreneligheden konkluderer, at et lands lovgivning enten er eller ikke er forenelig med traktaten og ESCB-statutten. Lovgivningen er ikke forenelig med traktaten, hvis der kan konstateres tilfælde af uforenelighed, som udgør en krænkelse af principperne i traktaten. I nogle tilfælde kan der påpeges mangler, som enten er af teknisk art eller er tvetydige formuleringer snarere end åbenlyse tilfælde af uforenelighed. Vurderingen af foreneligheden berøres ikke af, at der eventuelt påpeges sådanne mangler.

BILAG B: INFLATIONSKRITERIET

I dette bilag redegøres der for udviklingen i referenceværdien til bedømmelse af inflationskriteriet, og det indeholder en beskrivelse af den seneste metodologiske udvikling for så vidt angår de harmoniserede forbrugerprisindekser (HICP).

B.1. Referenceværdi for inflationen

Det er artikel 121, stk. 1, og protokol nr. 21, der er de relevante traktatbestemmelser for vurderingen af inflationskriteriet (se s. 7 og 8). Artikel 1 i protokol nr. 21 fastsætter, at *"inflationen måles ved hjælp af forbrugerprisindexet på et sammenligneligt grundlag, der tager hensyn til forskelle i nationale definitioner"*. For at opfylde dette krav er der siden januar 1997 i hver medlemsstat blevet udarbejdet harmoniserede forbrugerprisindekser (HICP) ved brug af en harmoniseret metodologi udviklet af Eurostat i samarbejde med de nationale statistiske kontorer.

Vurderingen af priskonvergenzkriteriet som fastsat i protokol nr. 21, der er knyttet til traktaten, nødvendiggør, at der formuleres en operationel definition af den referenceværdi, der skal benyttes til vurdering af prisudviklingen i de såkaldte dispensationslande. I Kommissionens konvergenberetninger fra marts 1998 og maj 2000 blev referenceværdien beregnet som det aritmetiske gennemsnit af inflationstakterne i de tre medlemsstater, der havde nået de bedste resultater med hensyn til prisstabilitet, plus 1,5 procentpoint.

Siden starten på tredje fase af ØMU tilvejebringes prisstabiliteten i de medlemsstater, der deltager i euroområdet, ved hjælp af eurosystemets monetære politik. Desuden har ECB givet sin fortolkning af prisstabilitet, nemlig at "prisstabilitet skal defineres som en stigning fra år til år i det harmoniserede forbrugerprisindex (HICP) for euroområdet på under 2%"²⁹. Den tredje ØMU-fases konsekvenser for den

	0104	0105	0106	0107	0108	0109	0110	0111	0112	0201	0202	0203	0204
B	2.9	3.0	3.0	3.1	3.0	2.8	2.7	2.5	2.4	2.4	2.4	2.5	2.4
DK	2.6	2.6	2.5	2.5	2.5	2.4	2.4	2.3	2.3	2.3	2.3	2.3	2.3
D	2.3	2.5	2.5	2.6	2.7	2.6	2.6	2.5	2.4	2.4	2.3	2.3	2.2
EL	3.2	3.3	3.5	3.6	3.7	3.8	3.8	3.7	3.7	3.8	3.8	3.9	3.9
E	3.5	3.5	3.6	3.5	3.3	3.2	3.1	2.9	2.8	2.8	2.9	2.9	2.9
F	1.8	1.9	1.9	2.0	2.0	1.9	1.9	1.8	1.8	1.9	1.9	2.0	2.0
IRL	5.0	4.9	4.8	4.7	4.5	4.4	4.2	4.0	4.0	4.1	4.2	4.3	4.3
I	2.5	2.6	2.6	2.6	2.5	2.5	2.4	2.4	2.3	2.3	2.4	2.5	2.4
L	3.7	3.8	3.6	3.5	3.4	3.2	2.9	2.7	2.4	2.3	2.3	2.2	2.1
NL	3.5	3.8	4.0	4.2	4.4	4.6	4.8	4.9	5.1	5.1	5.1	5.0	4.9
A	2.1	2.2	2.2	2.3	2.3	2.3	2.3	2.3	2.3	2.3	2.3	2.2	2.2
P	3.8	4.0	4.2	4.2	4.3	4.3	4.4	4.4	4.4	4.3	4.2	4.1	4.0
FIN	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	2.9	2.8	2.7	2.7	2.7	2.6	2.6	2.6
S	1.6	1.7	1.9	2.0	2.1	2.3	2.4	2.5	2.7	2.8	2.9	3.0	2.9
UK	0.9	1.0	1.0	1.1	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.3	1.3	1.4	1.4
Euroområdet	2.5	2.6	2.6	2.7	2.7	2.6	2.6	2.5	2.5	2.5	2.5	2.6	2.5
EU-15	2.2	2.3	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	2.3	2.3	2.3	2.4	2.4	2.3
Referenceværdi ^{b)}	2.9	3.0	3.1	3.2	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.4	3.3

a) Målt ved procentændringen i det aritmetiske gennemsnit af de seneste 12 månedlige indekser i forhold til det aritmetiske gennemsnit af de 12 månedlige indekser i den foregående periode.
b) Gennemsnittet for de tre medlemsstater med de bedste resultater plus 1,5 procentpoint; samme metode som i konvergenberetningerne fra 1998 og 2000.
Kilde: Eurostat, Kommissionens tjenestegrene.

²⁹

ECB har præciseret, at eventuelle negative inflationstakter ikke er ensbetydende med prisstabilitet. Prisstabiliteten inden for euroområdet skal fastholdes på mellemlang sigt.

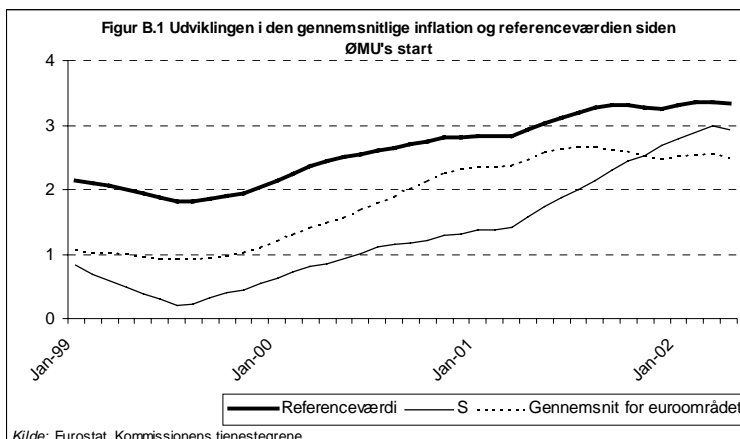
operationelle definition af priskonvergenskriteriet blev drøftet i konvergensberetningen fra 2000.

Tabel B.1 viser dels, hvordan den gennemsnitlige inflationstakt over en periode på tolv måneder har udviklet sig i medlemsstaterne siden begyndelsen af 2001, dels de heraf udledte referenceværdier (der er beregnet efter samme metode som i konvergensberetningerne fra 1998 og 2000). Tabel B.2 viser - for perioden siden indledningen af den tredje fase af ØMU i januar 1999 - de tre lande (i EU), der opnåede de bedste resultater med hensyn til prisstabilitet, den gennemsnitlige inflationstakt over en periode på tolv måneder i disse tre lande og den tilhørende referenceværdi. I figur B1 og tabel B3 sammenlignes udviklingen i referenceværdien og den gennemsnitlige inflationstakt over en 12-månedersperiode i Sverige med andre potentielle målestokke for prisstabilitet.

Tabellerne viser, at de tre lande med de bedste resultater i EU i april 2002 var Det Forenede Kongerige (1,4 %), Frankrig (2,0 %) og Luxembourg (2,1 %). Det ikke-vejede aritmetiske gennemsnit af den gennemsnitlige inflationstakt over en periode på tolv måneder i disse tre lande var på 1,8 %. Den heraf følgende referenceværdi beregnet i overensstemmelse med den operationelle definition, der blev benyttet i konvergensberetningerne fra marts 1998 og maj 2000, var derfor på 3,3 %.

Tabel B.2			
Udvikling i inflationsreferenceværdien og de tre medlemsstater, der har opnået de bedste resultater med hensyn til prisstabilitet			
	Tre bedste medlemsstater	Gennemsnit af de tre bedste	Referenceværdi
Jan. 99	D, F, L	0.6	2.1
Feb. 99	D, F, S	0.6	2.1
Mar. 99	D, F, S	0.6	2.1
Apr. 99	S, D, A	0.5	2.0
Maj 99	S, D, A	0.4	1.9
Jun. 99	S, F, A	0.4	1.9
Jul. 99	S, F, A	0.3	1.8
Aug. 99	S, A, F	0.3	1.8
Sep. 99	S, A, F	0.4	1.9
Okt. 99	A, S, F	0.4	1.9
Nov. 99	A, S, F	0.4	1.9
Dec. 99	A, S, F	0.6	2.1
Jan. 00	A, S, F	0.6	2.1
Feb. 00	S, A, F	0.8	2.3
Mar. 00	S, F, A	0.9	2.4
Apr. 00	S, F, A	1.0	2.5
Maj 00	S, UK, F	1.0	2.5
Jun. 00	UK, S, F	1.1	2.6
Jul. 00	UK, S, F	1.1	2.6
Aug. 00	UK, S, F	1.2	2.7
Sep. 00	UK, S, F	1.2	2.7
Okt. 00	UK, S, F	1.2	2.7
Nov. 00	UK, S, F	1.3	2.8
Dec. 00	UK, S, F	1.3	2.8
Jan. 01	UK, S, F	1.3	2.8
Febr. 01	UK, S, F	1.3	2.8
Mar. 01	UK, S, F	1.3	2.8
Apr. 01	UK, S, F	1.4	2.9
Maj 01	UK, S, F	1.5	3.0
Jun. 01	UK, S, F	1.6	3.1
Jul. 01	UK, F, S	1.7	3.2
Aug. 01	UK, F, S	1.8	3.3
Sep. 01	UK, F, S	1.8	3.3
Okt. 01	UK, F, A	1.8	3.3
Nov. 01	UK, F, DK	1.8	3.3
Dec. 01	UK, F, DK	1.8	3.3
Jan. 02	UK, F, A	1.8	3.3
Feb. 02	UK, F, A	1.8	3.3
Mar. 02	UK, F, L	1.9	3.4
Apr. 02	UK, F, L	1.8	3.3

a) Målt ved procentændringen i det aritmetiske gennemsnit af de sidste 12 månedlige indekser i forhold til det aritmetiske gennemsnit af de 12 månedlige indekser i den foregående periode.
b) Ikke-vejset gennemsnit for de tre medlemsstater, der har opnået de bedste resultater med hensyn til prisstabilitet, plus 1,5 procentpoint.
Kilde: Eurostat, Kommissionens tjenestegrene.

Tager man udgangspunkt i en definition, som udelukker medlemsstater, der står uden for euroområdet, fra gruppen af referencelande, lå den gennemsnitlige inflationstakt over en 12-månedersperiode i de tre eurolande, der havde nået de bedste inflationsresultater, på 2,1 %, hvilket giver en referenceværdi på 3,6 %.

På grund af den relativt lave inflation i EU og en gennemsnitlig inflationstakt over en 12-månedersperiode på 2,5 % i april 2002 i

euroområdet kan ingen af de tre medlemsstater med de bedste inflationsresultater siges at have opnået et ikke-repræsentativt inflationsresultat.

Tabel B.3		Inflationskonvergens -HICP (April 2002) a)	
NL	4.9		
IRL	4.3		
P	4.0		
EL	3.9		
S	2.9		
E	2.9		
FIN	2.6		
I	2.4		
B	2.4		
DK	2.3		
D	2.2		
A	2.2		
L	2.1		
F	2.0		
UK	1.4		

^{a)} Procentændring i det aritmetiske gennemsnit af de seneste 12 måneders harmoniserede forbrugerprisindekser (HICP) i forhold til det aritmetiske gennemsnit for de foregående 12 måneder.

Kilde: Eurostat, Kommissionens tjenestegrene.

B.2. Den seneste metodologiske udvikling i HICP

De harmoniserede forbrugerprisindekser (HICP) giver sammenlignelige målestokke for forbrugerprisinflationen i medlemsstaterne. HICP benyttes ved vurderingen af konvergens i inflationen på tværs af EU, og de udgør den vigtigste målestok for prisstabiliteten i euroområdet. Siden Kommissionen gennemførte sin forrige konvergensvurdering i maj 2000, har Eurostat og medlemsstaternes statistiske kontorer til stadighed søgt at forfine metoderne til måling af inflationen med udgangspunkt i HICP.

HICP skal dække alle former for husholdningsudgifter ("husholdningernes endelige pengeudgifter til konsum"). Ved lanceringen af HICP i 1997 var en række teknisk vanskelige områder ikke medtaget, fordi medlemsstaterne endnu ikke var nået til enighed om sammenlignelige metodologier. Den oprindelige produktdekning omfattede næsten 95 % af husholdningernes samlede endelige pengeudgifter til konsum (dette begreb omfatter ikke den imputerede lejeværdi af egen bolig). HICP's produktdekning er siden blevet udvidet til at omfatte andre varer og tjenesteydelser, og der er blevet gennemført yderligere harmoniseringer for at tilvejebringe fuld befolkningsmæssig og geografisk dækning³⁰. Disse udvidelser blev gennemført i forbindelse med beregningen af indekserne for januar 2000 og januar 2001 og blev drøftet i konvergensberetningen fra 2000.

Der blev gennemført endnu andre harmoniseringsregler fra og med beregningen af indekset for januar 2001. Det drejer sig om behandlingen af prisreduktioner (f.eks. sæsonrabatter) i de nationale HICP'er, tidspunktet for indførelse af køberpriser i indekset, harmoniseringer med hensyn til dækningen af priser på tjenesteydelser (proportionale gebyrer for finansielle og juridiske tjenesteydelser) og behandlingen af revideringer af HICP³¹. De små vægte taget i betragtning forventes ændringerne med hensyn til priserne på tjenesteydelser kun at få minimal indflydelse på det samlede indeks. De ændringer, der vedrører behandlingen af rabatter og revideringer, vil dog nok få større konsekvenser og kan variere fra medlemsstat til medlemsstat (f.eks. afhængigt af prisreduktionernes art og timing i en given medlemsstat og tidspunktet for den månedlige dataindsamling).

Eftersom de data, der benyttes til vurdering af priskonvergenskriteriet, er den gennemsnitlige inflationstakt over en periode på tolv måneder, får disse metodeændringer kun mindre praktiske konsekvenser for vurderingen af inflationskonvergenskriteriet i denne undersøgelse.

---

³⁰ Udvidelsen har fundet sted inden for de retlige rammer af Rådets forordning (EF) nr. 1687/98 og Rådets forordning (EF) nr. 1688/98.

³¹ Disse ekstra harmoniseringsregler udspringer af gennemførelsen af Kommissionens forordning (EF) nr. 2601/2000, Kommissionens forordning (EF) nr. 2602/2000, Kommissionens forordning (EF) nr. 1920/2001 og Kommissionens forordning (EF) nr. 1921/2001.

B.3. Supplerende tabeller om andre pris- og omkostningsindikatorer

Tabel B.4						
Prisdeflator for private endelige forbrugsudgifter i EU-medlemsstaterne (national valuta, årlig ændring i %)						
	1997	1998	1999	2000	2001	2002*
B	1,8	1,2	1,0	2,2	2,3	1,7
D	2,0	1,1	0,4	1,4	1,8	1,7
EL	5,6	4,5	2,1	3,1	3,0	3,3
E	2,6	2,2	2,4	3,2	3,2	2,9
F	1,4	0,7	0,4	1,5	1,2	1,4
IRL	2,7	3,5	3,4	4,6	4,5	4,4
I	2,2	2,1	2,1	2,8	2,9	2,3
L	1,4	1,3	1,4	2,8	2,8	1,9
NL	2,0	1,7	1,9	2,8	4,5	3,3
A	1,5	0,5	0,7	1,5	2,3	2,2
P	3,0	2,9	2,3	2,8	4,4	3,1
FIN	1,3	1,7	1,0	3,8	2,7	1,9
Euroområdet	2,1	1,6	1,2	2,2	2,3	2,1
DK	2,2	1,3	2,6	3,0	2,1	2,4
S	2,3	1,0	1,0	1,0	1,6	1,9
UK	2,3	2,7	1,5	0,6	1,5	2,0
EU	2,2	1,7	1,3	1,9	2,1	2,1
Standardafvigelse						
Euroområdet	1,2	1,2	0,9	1,0	1,1	0,9
EU	1,0	1,1	0,9	1,1	1,1	0,8
* Prognose fra foråret 2002.						
<i>Kilde:</i> Kommissionens tjenestegrene.						

Tabel B.5

Lønombkostninger i EU-medlemsstaterne
(%-ændring, hele økonomien)

	Nominelle lønombkostninger pr. ansat				Arbejdsproduktivitet				Nominelle enhedslønombkostninger			
	1993 -96 ^{a)}	1997 -00 ^{a)}	2001	2002*	1993 -96 ^{a)}	1997 -00 ^{a)}	2001	2002*	1993 -96 ^{a)}	1997 -00 ^{a)}	2001	2002*
B	3,0	2,8	2,6	3,2	1,3	1,9	-0,1	1,0	1,7	0,8	2,7	2,2
D	3,0	1,1	1,6	2,4	1,3	1,1	0,4	1,2	1,6	0,0	1,2	1,2
EL	10,6	7,6	6,2	6,6	0,4	3,0	4,2	3,4	10,2	4,4	1,9	3,1
E	4,8	2,8	4,3	3,5	1,7	0,7	0,3	0,9	3,0	2,1	4,0	2,5
F	2,6	2,2	2,0	2,5	1,4	1,5	0,1	1,1	1,1	0,7	1,9	1,4
IRL	3,7	5,7	9,2	8,1	3,3	4,0	3,7	2,4	0,3	1,6	5,3	5,5
I	4,5	2,0	2,8	2,7	2,3	1,1	0,2	0,6	2,2	0,9	2,6	2,1
L	3,4	3,3	5,3	3,7	1,3	2,4	-0,6	0,9	2,0	0,8	5,9	2,9
NL	2,2	3,4	4,6	5,2	1,3	1,1	-1,0	0,9	0,9	2,3	5,6	4,3
A	3,5	2,2	2,8	2,4	2,1	1,8	0,8	1,6	1,4	0,4	2,0	0,8
P	6,8	4,5	5,8	4,4	4,3	1,8	0,1	1,2	2,4	2,6	5,6	3,2
FIN	2,6	3,0	4,5	3,5	3,8	2,8	-0,5	1,7	-1,1	0,2	5,0	1,8
Euroomr.	3,5	2,1	2,7	2,9	1,7	1,3	0,3	1,1	1,7	0,8	2,4	1,8
DK	2,9	3,5	4,2	3,6	2,4	1,4	0,4	1,6	0,5	2,1	3,8	2,0
S	4,7	3,9	3,8	3,9	3,1	2,3	-0,6	2,1	1,5	1,6	4,4	1,8
UK	3,5	4,7	5,2	4,3	2,7	1,5	1,4	1,8	0,8	3,1	3,7	2,5
EU	3,5	2,6	3,2	3,3	1,9	1,4	0,5	1,3	1,6	1,3	2,7	2,0

a) Gennemsnitlig årlig ændring i %.

* Prognose fra foråret 2002.

Kilde: Kommissionens tjenestegrene.

Tabel B.6

Importpriser i EU-medlemsstaterne
(procentændring i deflatoren for importen af varer og tjenester, i national valuta)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002*
B	5,5	-2,3	0,7	11,8	2,6	0,9
D	3,1	-1,7	-1,2	7,7	1,0	0,1
EL	2,8	3,8	1,9	10,5	3,1	1,7
E	3,5	-0,3	0,5	9,8	0,4	0,2
F	1,5	-2,5	-0,6	5,1	0,4	0,6
IRL	0,7	2,5	2,7	7,4	2,7	1,8
I	1,4	-1,3	0,4	12,0	1,6	1,2
L	4,2	1,9	3,7	7,4	-1,1	-0,1
NL	2,2	-1,5	0,6	8,7	0,6	1,3
A	1,8	0,0	0,1	3,1	2,2	1,1
P	2,7	-1,2	-0,6	8,6	2,0	0,9
FIN	0,5	-3,0	-1,9	6,9	-2,2	-0,1
Euroomr.	2,6	-1,3	0,0	8,4	1,1	0,7
DK	2,2	-2,5	-0,2	9,9	2,5	0,1
S	0,8	-0,5	1,0	4,6	4,2	1,7
UK	-7,1	-6,2	-2,5	0,6	0,0	1,4
EU	0,9	-2,1	-0,4	7,2	1,1	0,8

* Prognose fra foråret 2002.

Kilde: Kommissionens tjenestegrene.

BILAG C: DATA OM DE OFFENTLIGE BUDGETTER

C.1. Udviklingen i nationalregnskabssystemet ENS 95

De offentlige budgetdata, der benyttes ved proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud og dermed også ved vurderingen af konvergens, bygger på nationalregnskaberne. Fra 2000 blev et nyt regnskabssystem, ENS 95³², taget i anvendelse til dette formål. Bilag C i Kommissionens konvergensberetning fra 2000 indeholdt en gennemgang af de vigtigste elementer i det nye ENS 95 og de vigtigste forskelle i forhold til det tidligere regnskabssystem, ENS 79, som blev benyttet ved proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud frem til udgangen af 1999 og i konvergensberetningen fra 1998.

Siden vedtagelsen af Kommissionens 2000-konvergensberetning er ENS 95 blevet ændret på endnu en række punkter.

For det første blev der i november 2000 vedtaget en forordning³³ om ændring af de fælles principper i det fælles national- og regionalregnskabssystem (ENS 95) for så vidt angår skatter og bidrag til sociale ordninger. Den pågældende forordning tjener til at sikre sammenlignelighed og åbenhed mellem medlemsstaterne og til at sikre, at indvirkningen på den offentlige sektors nettolåntagning/nettolångivning af skatter og bidrag til sociale ordninger, som registreres i systemet, ikke omfatter beløb, som ikke vil kunne oppebæres.

For det andet blev der i december 2001 vedtaget en ændret forordning om ENS 95-definitionen af betalingsstrømme mellem to parter i enhver form for swap-aftaler og i fremtidige rentesikringsaftaler. Disse strømme, der tidligere blev betragtet som rentestrømme (ikke-finansielle transaktioner), betragtes nu som finansielle transaktioner og må derfor ikke medregnes ved beregningen af den offentlige budgetstilling³⁴. Denne ændring gælder dog ikke for den definition af den offentlige budgetstilling, der benyttes i forbindelse med proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud, hvor disse strømme derfor fortsat betragtes som rentestrømme.

Da Rådets forordning nr. 3605/93³⁵, hvori er defineret proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud, ikke indeholdt ENS 95-omklassificeringen af

---

³² Regnskabsmetodologien og programmet for indberetning af nationale regnskabsdata under ENS 95 er fastsat i Rådets forordning (EF) nr. 2223/93 af 25. juni 1996 om det europæiske national- og regionalregnskabssystem i Det Europæiske Fællesskab, EFT L 310 af 30.11.1996, s. 1.

³³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2516/2000 af 7. november 2000, EFT L 290 af 17.11.2000, s. 1. Kommissionens forordning (EF) nr. 995/2001 af 22. maj 2001, EFT L 139 af 23.5.2001, s. 3, om gennemførelse af ovennævnte forordning (EF) nr. 2516/2000.

³⁴ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2558/2001 af 3. december 2001 om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 2223/96 med henblik på omklassificering af betalinger som led i swap-aftaler og fremtidige rentesikringsaftaler, EFT L 344 af 28.12.2001, s. 1.

³⁵ Rådets forordning (EF) nr. 3605/93 af 22. november 1993 om gennemførelse af den protokol om proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud, der er knyttet som bilag til traktaten

betalinger som led i swap-aftaler og fremtidige rentesikringsaftaler, blev der vedtaget en ændring af forordningen i februar 2002³⁶.

Med henblik på denne beretning og vurderingen af den offentlige budgetstilling stemmer definitionen af "underskud" overens med definitionen i forordningen om proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud.

---

om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, EFT L 332 af 31.12.1993, s. 7, som ændret ved forordning (EF) nr. 475/2000, EFT L 58 af 3.3.2000.

³⁶ Kommissionens forordning (EF) nr. 351/2002 af 25. februar 2002 om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 3605/93 for så vidt angår henvisninger til ENS 95, EFT L 55 af 26.2.2002.

C.2. Yderligere tabeller om de offentlige finanser

Tabel C.1 Offentligt overskud/underskud i EU-medlemsstaterne (offentlig nettolångivning (+) / nettolåntagning (-), i % af BNP)						
	1997	1998	1999	2000	2001	2002*
B	-2,0	-0,8	-0,6	0,1	0,2	-0,2
D	-2,7	-2,2	-1,6	1,2	-2,7	-2,8
EL	-4,7	-2,4	-1,7	-0,8	0,1	0,3
E	-3,2	-2,6	-1,1	-0,3	0,0	-0,2
F	-3,0	-2,7	-1,6	-1,3	-1,4	-1,9
IRL	1,2	2,3	2,3	4,5	1,7	0,6
I	-2,7	-2,8	-1,8	-0,5	-1,4	-1,3
L	2,8	3,2	3,8	5,8	5,0	2,0
NL	-1,1	-0,8	0,4	2,2	0,2	0,0
A	-2,0	-2,4	-2,2	-1,5	0,1	-0,1
P	-2,6	-2,3	-2,2	-1,5	-2,7	-2,6
FIN	-1,5	1,3	1,9	7,0	4,9	3,3
Euroomr.	-2,6	-2,2	-1,3	0,2	-1,3	-1,4
DK	0,4	1,1	3,1	2,5	3,1	2,1
S	-1,6	1,9	1,5	3,7	4,8	1,7
UK	-2,2	0,4	1,1	4,1	0,9	-0,2
EU	-2,5	-1,6	-0,7	1,1	-0,6	-1,1

Anm: Data i overensstemmelse med definitionen i proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud.
 * Prognose fra foråret 2002.

Kilde: Kommissionens tjenestegrene.

Tabel C.2**Offentlig gæld i EU-medlemsstaterne**
(konsolideret offentlig bruttogæld, i % af BNP)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002*
B	124,7	119,3	115,0	109,3	107,5	104,3
D	61,0	60,9	61,3	60,3	59,8	60,8
EL	108,2	105,0	103,8	102,8	99,7	97,9
E	66,6	64,6	63,1	60,4	57,2	55,5
F	59,3	59,5	58,5	57,4	57,2	57,4
IRL	65,1	55,1	49,6	39,0	36,3	33,6
I	120,2	116,4	114,5	110,6	109,4	107,8
L	6,0	6,3	6,0	5,6	5,5	5,2
NL	69,9	66,8	63,1	56,0	52,9	50,1
A	64,7	63,9	64,9	63,6	61,8	60,2
P	58,9	54,8	54,2	53,4	55,4	56,5
FIN	54,1	48,8	46,8	44,0	43,6	43,1
Euroomr.	75,3	73,7	72,6	70,2	69,1	68,6
DK	61,2	56,2	52,7	46,8	44,7	43,2
S	73,1	70,5	65,0	55,3	55,9	52,6
UK	50,8	47,6	45,2	42,4	39,0	37,6
EU	71,0	68,9	67,3	64,2	62,8	61,9

* Prognose fra foråret 2002.

Kilde: Kommissionens tjenestegrene.

Tabel C.3

De opdaterede stabilitets-/konvergensprogrammernes fremskrivninger af det offentlige overskud/underskud i EU-medlemsstaterne
(offentlig nettolångivning (+) / nettolåntagning (-), i % af BNP)

	Indsendelsesdato (a)	2000 (b)	2001 (b)	2002	2003	2004	2005
B	Dec. 01	-0,1	0,0	0,0	0,5	0,6	0,7
D	Dec. 01	1,2(-1,3)	2½	-2,0	1,0	-0,0	-0,0
EL	Dec. 01	-1,1	0,1	0,8	1,0	1,2	n,a
E	Dec. 01	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2
F (e)	Dec. 01	-1,4	-1,4(-1,5)	-1,4(-1,5)	-1,3/-1,0	-0,5/0,0	0,0/0,3
IRL	Dec. 01	4,5	1,4	0,7	-0,5	-0,6	n,a
I	Nov. 01	-1,5	-1,1	-0,5	0,0	0,0	0,2
L	Nov. 01	6,2	4,1	2,8	3,1	3,4	n,a
NL	Okt. 01	2,2(1,5)	1,0	1,0	1,0	1,0	n,a
A	Nov. 01	-1,1	0,0	0,0	0,0	0,2	0,5
P	Dec. 01	-1,5	-2,2	-1,8	-1,0	0,0	0,4
FIN	Nov. 01	6,9	4,7	2,6	2,1	2,6	n,a
Euroomr.		-0,8	-1,1	-0,9	-0,5	0,0	0,1
DK	Jan. 02	2,5	1,9	1,9	2,1	2,1	2,1
S	Nov. 01	4,1	4,6	2,1	2,2	2,3	n,a
UK (d)	Dec. 01	2,0	-0,2	-1,1	-1,3	-1,1	-1,0(c)
EU		-0,1	-0,8	-0,9	-0,6	-0,1	-0,1

- (a) Den dato, hvor medlemsstatens regering vedtog det opdaterede stabilitets- eller konvergensprogram.
- (b) I flere lande påvirkedes den offentlige saldo i 2000 eller 2001 af salget af UMTS-licenser. I det omfang programmerne indeholder oplysninger herom, er der vist to tal, hvor der i det første tal er indregnet UMTS-indtægter, mens det andet tal (i parentes) ser bort fra disse indtægter.
- (c) Også forventning om et offentligt underskud på 1,0 % af BNP i perioden 2006-07.
- (d) Regnskabsår.
- (e) For perioden 2003-2005 gælder de to tal i en situation med hhv. lav og høj vækst.

Kilde: De opdaterede stabilitets- og konvergensprogrammer.

BILAG D: VALUTAKURSKRITERIET

D.1. Traktatens bestemmelser og ERM2

Den relevante periode for vurdering af valutakursstabiliteten i denne beretning strækker sig over to år under ØMU's tredje fase. Det betyder, at anvendelsen af valutakurskriteriet skal tage hensyn til situationen efter euroens og ERM2's indførelse. Derfor vil vurderingen af valutakursstabiliteten i denne undersøgelse bygge på traktatens bestemmelser, således som de er uddybet i den relevante protokol og i Rådets resolution om indførelse af ERM2 med virkning fra den 1. januar 1999.

De relevante traktatbestemmelser er:

- *Artikel 121, stk. 1, tredje led*, der beskriver valutakurskriteriet som:

"overholdelse af de normale udsvingsmargener i det europæiske monetære systems valutakursmekanisme i mindst to år uden devaluering over for andre medlemsstaters valutaer".

- *Artikel 3 i protokol nr. 21*, der har følgende ordlyd:

"Kriteriet vedrørende deltagelse i det europæiske monetære systems valutakursmekanisme som nævnt i traktatens artikel 121, stk. 1, tredje led, betyder, at en medlemsstat har overholdt de normale udsvingsmargener i det europæiske monetære systems valutakursmekanisme uden alvorlige spændinger i mindst de seneste to år før undersøgelsen. Medlemsstaten må især ikke i samme periode på eget initiativ have devalueret sin valutas bilaterale centralkurs over for en anden medlemsstats valuta".

- *Det Europæiske Råds resolution om indførelse af ERM2 (97/C 236/03 af 16. juni 1997)*³⁷, der bl.a. siger følgende:

"Når tredje fase af Den Økonomiske og Monetære Union indledes, efterfølges det europæiske monetære system af valutakursmekanismen som fastlagt i denne resolution ... Valutakursmekanismen relaterer valutaer i medlemsstater uden for euroområdet til euroen."

D.2. Anvendelse af valutakurskriteriet

I konvergensundersøgelsen fra april 2000 var anvendelsen af valutakurskriteriet allerede blevet udvidet til at omfatte de første 15 måneder af ØMU's tredje fase, hvorved ERM2 kom i fokus. Til forskel fra den oprindelige valutakursmekanisme bygger ERM2 på et bilateralt kursforhold mellem euroen og de øvrige deltagende valutaer. Der er blevet fastsat et standardudsvingsbånd på $\pm 15\%$, og dette bånd

---

³⁷ EFT C 236 af 2.8.1997, s. 5.

svarer i princippet til "de normale udsvingsmargener", der omtales i traktaten. Standardudsvingsbåndet på $\pm 15\%$ indebærer en mulighed for, at en valuta kan appreciere/depreciere med 30 % i forhold til euroen og samtidig forblive inden for udsvingsbåndet, hvilket er et meget rummeligt benchmark for vurdering af valutakursstabiliteten.

Der er mulighed for at indføre snævrere udsvingsbånd inden for ERM2 for at afspejle en forbedring af den økonomiske konvergens, men der er ikke pligt til at gøre det. Valutakursstabiliteten kan bedømmes inden for et udsvingsbånd på $\pm 2,25\%$ omkring en valutas centalkurs over for euroen. Kontinuiteten mellem de metoder, der blev anvendt i tidligere vurderinger (hvor ERM fortsat var gældende), og den nuværende metode forstærkes derved, at medianvalutaen i den oprindelige ERM på den sidste dag af anden fase blev uigenkaldeligt fastlåst over for euroen fra den første dag af tredje fase. Den eurobaserede metode er også ensbetydende med, at der tolereres en appreciering eller depreciering på 4,5 %, selv om en overskridelse af båndet heller ikke i dette tilfælde nødvendigvis vil blive taget som tegn på alvorlige spændinger, men vil blive vurderet med udgangspunkt i de samme faktorer som ved tidligere undersøgelser.

D.3. Opfyldelse af valutakurskriteriet i denne undersøgelse

Princippet om ligebehandling forudsætter, at valutakurskriteriet anvendes så ensartet som muligt over tid. I denne undersøgelse vil kriteriets opfyldelse blive vurderet med udgangspunkt i den eurobaserede metode. Kort fortalt skal følgende betingelser være opfyldt, for at valutakurskriteriet kan erklæres overholdt:

- Deltagelse i ERM2 på vurderingstidspunktet er obligatorisk.
- Deltagelse i ERM2 i mindst to år forventes, selv om en stabil valutakurs i løbet af en periode inden deltagelse i ERM2 kan tages i betragtning.
- Ingen nedjustering af centalkursen i ERM2 i løbet af den toårige undersøgelsesperiode.
- Valutakursen skal have holdt sig inden for et udsvingsbånd på $\pm 2,25\%$ omkring valutaens centalkurs over for euroen inden for rammerne af ERM2. Der vil dog blive taget hensyn til en række relevante faktorer, inden det afgøres, om en overskridelse af udsvingsbåndet på $\pm 2,25\%$ er ensbetydende med alvorlige spændinger. Der skal skelnes mellem valutakursbevægelser over den øvre grænse på 2,25 % og valutakursbevægelser under den nedre grænse på 2,25 %.

BILAG E: KRITERIET VEDRØRENDE DE LANGFRISTEDE RENTESATSER

Anvendelsen af rentekriteriet i denne beretning sker på samme grundlag som i konvergensberetningerne fra 1998 og 2000.

Tabel E.1				
De langfristede rentesatser				
i EU-medlemsstaterne				
(12-måneders gennemsnit)				
	1999	2000	2001	April 2002 ^{a)}
B	4,7	5,6	5,1	5,2
D	4,5	5,3	4,8	4,9
EL	6,3	6,1	5,3	5,3
E	4,7	5,5	5,1	5,2
F	<u>4,6</u>	<u>5,4</u>	<u>4,9</u>	<u>5,0</u>
IRL	4,7	5,5	5,0	5,1
I	4,7	5,6	5,2	5,2
L	4,7	5,5	4,9	<u>4,9</u>
NL	4,6	5,4	5,0	5,0
A	<u>4,7</u>	5,6	5,1	5,1
P	4,8	5,6	5,2	5,2
FIN	4,7	5,5	5,0	5,1
<i>Euroomr.</i>	<i>4,7</i>	<i>5,4</i>	<i>5,0</i>	<i>5,1</i>
DK	4,9	5,6	<u>5,1</u>	5,1
S	<u>5,0</u>	<u>5,4</u>	5,1	5,3
UK	5,0	<u>5,3</u>	<u>5,0</u>	<u>5,1</u>
<i>EU</i>	<i>4,7</i>	<i>5,4</i>	<i>5,0</i>	<i>5,1</i>
Gnsn. af tre bedste resultater	4,8	5,4	5,0	5,0
Reference værdi ^{b)}	6,8	7,4	7,0	7,0
a) Gennemsnit for maj 2001-april 2002.				
b) Gennemsnit af rentesatserne i de tre medlemsstater (understreget) med de bedste prisstabilitetsresultater plus 2 procentpoint.				
<i>Kilde: Kommissionens tjenestegrene.</i>				

Udgangspunktet for den operationelle vurdering af rentekonvergenskriteriet er afkastet af 10-årige benchmarkobligationer (boksen indeholder nærmere oplysninger om de rentesatser, der er benyttet for de enkelte medlemsstater). De langfristede rentesatser er beregnet som 12-månedersgennemsnit. Referenceværdien er beregnet som det simple gennemsnit af de gennemsnitlige langfristede rentesatser i de tre medlemsstater, der har nået de bedste resultater med hensyn til prisstabilitet som målt ved HICP (se bilag B) plus 2 procentpoint.

Tabel E.1 viser de årlige gennemsnit for de langfristede rentesatser i årene 1999-2001 og i april 2002, som er den seneste måned, der foreligger oplysninger om. De gennemsnitlige langfristede rentesatser for 12-månedersperioden fra maj 2001 til april 2002 fremgår af tabellens sidste kolonne. I april 2002 udgjorde referenceværdien som afledt af de gennemsnitlige rentesatser i Det Forenede Kongerige, Frankrig og Luxembourg 7,0 %.

BOKS: Udgangspunktet for vurdering af rentekonvergenskriteriet

Ifølge traktatens artikel 121, stk. 1, fjerde led, skal den varige karakter af den nominelle konvergens og valutakursstabiliteten i medlemsstaterne vurderes på grundlag af de langfristede rentesatser. Artikel 4 i protokol nr. 21 om konvergenskriterierne tilføjer, at disse "*rentesatser måles på grundlag af langfristede statsobligationer eller tilsvarende værdipapirer, idet der tages hensyn til forskelle i nationale definitioner*".

Artikel 5 i protokol nr. 21 siger, at Kommissionen skal tilvejebringe de statistiske data, der skal bruges med henblik på anvendelsen af konvergenskriterierne. Når det gælder rentekriteriet, fastlagde Det Europæiske Monetære Institut imidlertid på Eurostats vegne kriterierne for harmonisering af serien af afkast på 10-årige benchmarkobligationer og begyndte at indsamle dataene fra centralbankerne. Denne opgave er siden blevet overdraget til Den Europæiske Centralbank. Principperne for harmoniseringen var, at obligationerne skulle have en restløbetid på tæt ved ti år, at de skulle være udstedt af staten, at de skulle være kendetegnet ved en høj grad af likviditet (dette er det vigtigste udvælgelseskriterium, og valget mellem en enkelt benchmarkobligation og det simple gennemsnit af et udvalg af obligationer afgøres af dette krav), at obligationsrenten ikke skulle korrigeres for skat, og at der skulle være en fast kuponrente.

For alle medlemsstaterne har de repræsentative rentesatser, der benyttes i denne undersøgelse, alle ovennævnte karakteristika. Dette sikrer sammenlignelighed fra land til land. Siden december 1997 har elleve medlemsstater benyttet en benchmarkobligation og fire et udvalg af obligationer (Tyskland, Spanien, Portugal, Sverige). Den harmoniserede serie for Grækenland starter i midten af 1997, fordi landet kun har haft en 10-årig benchmarkobligation siden juni 1997.